

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ИЗВЈЕШТАЈ
О ПОСЛОВАЊУ И РЕЗУЛТАТИМА РАДА
СА ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈЕМ
АГЕНЦИЈЕ ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
за период од 01.01.2023 – 31.12.2023. године

Бања Лука, мај 2024. године

САДРЖАЈ

Скраћенице	1
РЕЗИМЕ	2
УВОД	5
I ПОСЛОВАЊЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	6
1. ДИРЕКЦИЈА	12
1.1. Едукација	13
2. ЈЕДИНИЦА ЗА НАДЗОР	18
2.1. Сектор за надзор институција банкарског система	18
2.1.1. Одјељење за надзор великих банака	18
2.1.2. Одјељење за надзор средњих и малих банака	18
2.1.3. Одјељење за надзор недепозитних финансијских организација (микрокредитне организације – МКО и даваоци лизинга – ДЛ)	23
2.1.4. Одјељење за надзор спречавања прања новца и финансирања тероризма и надзор обављања платног промета у банкарском систему	25
2.1.5. Одјељење за надзор обезбјеђења заштите права корисника финансијских услуга у банкарском систему	27
2.1.6. Одјељење за надзор интерних модела банака	28
3. СЕКТОР ЗА ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ	30
4. ЈЕДИНИЦА ЗА РЕСТРУКТУРИРАЊЕ	33
5. СЕКТОР ЗА ИЗВЈЕШТАВАЊЕ, РЕГУЛАТИВУ И МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ	35
5.1. Развој и унапређење регулаторног оквира којим се регулише рад банака и других субјеката банкарског система	35
5.2. Развој и унапређење извјештајног оквира којим је регулисан рад банака у 2023. години	37
5.3. Активности подршке надзору	37
5.4. Активности развоја и међународне сарадње	38
6. ОМБУДСМАН ЗА БАНКАРСКИ СИСТЕМ	41
6.1. Приговори, упити и други поднесци корисника финансијских услуга	41
6.2. Унапређење регулаторног оквира	44
6.3. Активности сарадње са другим органима и организацијама ради унапређења оквира заштите корисника финансијских услуга	44
7. СЕКТОР ЗА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ	45
7.1. Управљање информационом системом Агенције	45
7.2. Надзор информационих система у банкама	45
8. ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ	47
8.1. Послови јавних набавки	47
8.2. Канцеларијски послови, послови заштите на раду, заштите од пожара и одржавања објеката и материјално-техничких средстава	47
II ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ за период 01.01. до 31.12.2023. године	49

Скраћенице

Агенција	Агенција за банкарство Републике Српске
АОД БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ
БиХ	Босна и Херцеговина
BSCEE	Група банкарских супервизора централне и источне Европе (Banking Supervisors from Central and Eastern Europe)
ДЛ	Давалац лизинга
ЕБА	Европско регулаторно тијело за банкарство (European Banking Authority)
ЕС	Европска комисија (European Commission)
ЕСВ	Европска централна банка (European Central Bank)
ЕУ	Европска унија
МКО	Микрокредитна организација
МКД	Микрокредитно друштво
МКФ	Микрокредитна фондација
МРС	Међународни рачуноводствени стандарди
МСФИ	Међународни стандарди финансијског извјештавања
SREP	Поступак надзорног прегледа и процјене (Supervisory Review and Evaluation Process)
FINREP	Финансијско извјештавање (Financial Reporting)
ФБА	Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
CEF	Центар за извршност у финансијама (Center for Excellence in Finance)
ИКТ	Информационо – комуникационе технологије
ЦБ БиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
ШКО	Штедно-кредитна организација
WB	Свјетска банка (World Bank)
IMF	Међународни монетарни фонд (International Monetary Fund)
ICAAP	Поступак интерне процјене адекватности капитала у банкама (Internal Capital Adequacy Assessment Process)
ILAAP	Поступак интерне процјене адекватности ликвидности у банкама (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process)
NSFR	Коефицијент нето стабилних извора финансирања (Net Stable Funding Ratio)
OECD	Организација за економску сарадњу и развој (Organization for Economic Cooperation and Development)
ЗОБ	Закон о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 04/17, 19/18 и 54/19).
УБ БиХ	Удружење банака Босне и Херцеговине
USAID	Агенција за међународни развој САД (United States Agency for International Development)

РЕЗИМЕ

Банкарски систем Републике Српске чине банке, МКО, ДЛ и друге финансијске организације чије се оснивање и пословање уређује посебним законима којима је прописано да Агенција издаје дозволе или одобрења за рад, надзире пословање и врши друге послове у вези с њима.

Надлежности Агенције су прописане Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске, а основни циљ Агенције јесте очување и јачање стабилности банкарског система, те унапређење његовог сигурног, квалитетног и законитог пословања.

У циљу очувања стабилности банкарског сектора, правовременог одговора на ублажавање ризика изазваног значајним растом референтних каматних стопа, растом инфлације и другим поремећајима на глобалним финансијским тржиштима, те очекиваним ефектима истих на банкарски сектор Републике Српске, Агенција је у 2023. години донијела подзаконске акте у виду одлука о привременим мјерама са настојањем да истима оствари неколико циљева. Имајући у виду надзорну и регулаторну функцију у оквиру својих надлежности прописаних законом, Агенција је сматрала потребним превентивно дјеловати и умањити негативне ефекте на банкарски систем, кориснике банкарских услуга и економију Републике Српске.

Агенција је у октобру 2022. године усвојила Одлуку о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа¹. Примарни циљеви предметне Одлуке су ублажавање раста активних каматних стопа у Републици Српској, односно заштита корисника банкарских услуга те осигурање стабилности банкарског сектора. Кроз праћење примјене и ефеката ове Одлуке у 2023. години Агенција је препознала потребу допуне Одлуке и проширење њеног обухвата у смислу проширења обухвата кредитних изложености на које се Одлука примјењује и прописаних минималних стопа очекиваних кредитних губитака за кредитне изложености код којих је идентификован значајан раст каматне стопе, те је донијела Одлуку о допуни Одлуке о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа². Обзиром да се током 2023. године наставио тренд изражених геополитичких нестабилности који имају утицај и на тржиште Републике Српске кроз ефекат прелијевања, Агенција је донијела додатну Одлуку о измјени Одлуке о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа³ којом се рок примјене Одлуке продужава до 30.06.2024. године, са циљем умањења ризика по банкарски сектор Републике Српске, те избјегавања дугорочних негативних посљедица које могу настати кроз раст учешћа неквалитетне активе.

Поред измјене и допуне постојећих одлука о привременим мјерама, Агенција је такође донијела и Одлуку о привременим мјерама за ограничавање изложености⁴ са циљем ублажавања ризика који проистичу из изложености банака према иностраним централним владама и централним банкама, примарно узимајући у обзир негативне ефекте промјене цијена хартија од вриједности ових емитената. Поред ублажавања негативних ефеката који проистичу из поремећаја на глобалним финансијским тржиштима, наведеном мјером Агенција настоји да оствари неколико циљева, од којих је један да се отвори простор за нова улагања, као и да се допринесе ослобађању капацитета банака за наставак кредитне активности, нарочито у сегменту кредитирања привредних субјеката, са циљем очувања економије Републике Српске, а резултати су позитивни и више него видљиви у овом извјештају.

Честе појаве затварања организационих дијелова банака у Републици Српској, због оптимизације пословања банака, као и немогућност задовољавања потреба за банкарским услугама у мањим локалним заједницама, допринијели су да Агенција донесе Одлуку о измјени и допуни Одлуке о условима и поступку издавања дозвола, одобрења и сагласности банкама које обављају дјелатност у Републици Српској⁵, којом се дефинишу услови за давања сагласности за отварање мобилне експозитуре. Овом Одлуком се доприноси рјешавању недостатка банкарских услуга у мањим

¹ „Службени гласник Републике Српске“ број 98/22

² „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

³ „Службени гласник Републике Српске“ број 101/23

⁴ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

⁵ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

локалним заједницама у Републици Српској и стварању предуслова кроз омогућавање банкама да имају мобилне експозитуре.

Као додатни контролни механизам поступања банака, ради обезбјеђења будућег транспарентног и јасног пословања банака у случају намјераваног повећања накнада за пружање платних услуга, као и приликом увођења нових накнада Агенција је донијела Одлуку о допуни Одлуке о управљању ризицима банке⁶. Овим прописом ће се обезбиједити да Агенција буде у примјереном времену обавијештена о планираним измјенама висине накнада, што омогућава и благовремено идентификовање да ли је поступање банака одговарајуће, те предузимање одговарајућих активности. Агенција на својој званичној интернет страници такође објављује упоредиве податке о накнадама које банке наплаћују од корисника како би грађани могли на једноставан начин да се информишу и упореде их пре него што посјете банку.

С циљем даље оптимизације пословања банака при одобравању кредита, као и побољшања доступности кредита клијентима банака, Агенција је донијела Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака⁷ те нову Одлуку о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака⁸. Овим одлукама се банкама пружа подршка и даје могућност даље дигитализације и оптимизације њиховог пословања кроз употребу аутоматизованих модела за процјену кредитне способности и доношење одлука о одобравању кредитних изложености те успостављања електронских архива.

Иако је банкарски сектор Републике Српске добро капитализован, Агенција је у децембру 2023. године усвојила Одлуку о заштитном слоју капитала за системски ризик⁹, у циљу додатног ограничавања и ублажавања дугорочних, нециклических системских ризика, а који могу имати негативне посљедице на финансијски систем и привреду у цјелини. Овом Одлуком Агенција уводи и прописује захтјев за издвајање додатних капиталних захтјева од стране банака, односно прописује обавезу банкама да, у случају испуњавања дефинисаних услова и критерија, одржавају заштитни слој капитала за структурни системски ризик у облику редовног основног капитала. Иако стопа некавалитених кредита и стопа покривености некавалитетних кредита са евидентираним очекиваним кредитним губицима у континуитету биљеже побољшања, ова Одлука има за циљ ублажавање могуће материјализације кредитних ризика као доминантних ризика банкарског сектора.

У контексту даљег праћења регулаторног оквира у Републици Српској и усклађености истог са регулаторним оквиром ЕУ, Агенција је определијелена за проактиван приступ у процесу средњорочног планирања, како би правовремено и ефикасно предузела неопходне активности за одржавање усклађености са ЕУ регулативом. У 2023. години Агенција је донијела нову Одлуку о израчунавању капитала банака¹⁰ у сврху усклађивања банкарских стандарда и пракси у Републици Српској онима у Европи и свијету, тачније европским директивама и базелским стандардима, а што је дефинисано и кроз Стратегију приоритетних активности за одржавање усклађености банкарске регулативе са регулативом ЕУ за период 2022-2026 године. Такође, Агенција је донијела и нову Одлуку о управљању каматним ризиком у банкарској књизи¹¹ која поред усклађивања са европским директивама и базелским стандардима доноси унапријеђене методе за мјерење и управљање каматним ризиком од стране банке, успостављање адекватних система унутар банке, те омогућава бољи надзор над истим од стране Агенције.

Редовне активности надзора које је Агенција проводила у извјештајном периоду односе се на активности везано за спровођење SREP процјене за банке, активности везано за процјену успостављеног ICAAP-а и ILAAP-а у банкама у складу са планом за 2023. годину и континуирано праћење извршења раније наложених мјера, преглед и оцјењивање планова опоравка за све банке, преглед и контрола регулаторних извјештаја, израда кварталних анализа за све банке по SREP методологији, те спровођење непосредног надзора у банкама. Активности надзора су се односиле и на спровођење непосредног надзора у МКО кроз надзор свеобухватног пословања и надзор

⁶ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

⁷ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

⁸ „Службени гласник Републике Српске“ број 101/23

⁹ „Службени гласник Републике Српске“ број 06/24

¹⁰ „Службени гласник Републике Српске“ број 06/24

¹¹ „Службени гласник Републике Српске“ број 06/24

извршења раније наложених мјера. Поред непосредног надзора, Агенција је вршила и посредни надзор МКО те контролу регулаторних извјештаја и израду кварталних анализа за МКО. Уведени су нови извјештаји и побољшана информатичка подршка извјештавању, с циљем побољшања у области посредног надзора МКО. Такође, надзирани су послови спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, платног промета и заштите потрошача у свим финансијским институцијама које су под надзором Агенције.

У непосредним надзорима банака обављеним у 2023. године, извршен је надзор тестирања плана опоравка информационог система, извршења раније наложених мјера, а остале активности су биле усмјерене на управљање безбједношћу и екстернализацијом информационог система. Посредни надзор се обављао континуирано анализом редовних извјештаја о управљању информационим системима те процјеном ИКТ ризика у оквиру SREP процеса.

У сегменту реструктурирања банака у току 2023. године, најзначајније активности биле су усмјерене на провођење посредне контроле у свим банкама, које су за предмет имале утврђивање постојања значајних препрека за спровођење поступка реструктурирања банака, односно утврђивање износа прихватљивих обавеза банака, те израчунавање минималних захтјева за капитал и прихватљиве обавезе банака (MREL захтјева). У оквиру поменутих посредних контрола извршена је и контрола достављених информација везано за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе, као и поступање банака у складу са документом Очекивања од банака у планирању реструктурирања-Смјернице. У току извјештајног периода утврђене су критичне функције, те ажурирани планови реструктурирања за свих осам банака. У овом извјештајном периоду вршено је усклађивање подзаконске регулативе из сегмента реструктурирања.

Агенција је реализовала пројекат „Финансијска писменост у банкарству“ у сарадњи са Удружењем економиста Републике Српске “SWOT“, како би се грађани и правна лица на што бољи начин едуковали у погледу начина и кориштења услуга у банкарству, а што представља и реализацију закључака Владе Републике Српске из јуна 2022. године, којима се захтијева интензивирање активности финансијске едукације, с циљем боље заштите права корисника финансијских услуга.

Низом едукативних текстова и кроз видео садржаје се кроз примјере, на једноставан начин одговорило на најчешћа питања која грађани постављају сами себи, али и банкама у вези са кориштењем банкарских услуга. Објаве о наведеном су доступне на интернет страници и друштвеним мрежама Агенције, те исте садрже одговоре, описане кроз реалне примјере из праксе са конкретно наведеним законским одредбама којима су регулисани горе наведени случајеви.

У дијелу послова Омбудсмана за банкарски систем Републике Српске који се односе на заштиту корисника финансијских услуга у извјештајном периоду за примљено је 129 приговора, што представља благи раст у односу на 2022. годину. Према врсти финансијских услуга највећи број приговора односи се на кредитне послове и послове платног промета. Извршење послова информисања и давања објашњења о правима и обавезама корисника и давалаца финансијских услуга, у циљу правилнијег и потпунијег разумијевања норми, института, правних послова и ситуација, као и ризика коришћења појединачних финансијских услуга, обављано је у континуитету.

На интернет страници Агенције налазе се све одлуке и информације које је донијела Агенција (исте се редовно ажурирају), те низ корисних информација за кориснике финансијских услуга и друге кориснике.

Агенција квартално објављује Извјештај о стању у банкарском систему Републике Српске који даје све релевантне информације и податке о финансијским организацијама које послују у Републици Српској, а које су под надзором Агенције.

УВОД

У складу са чланом 39. став 1. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске¹² и чланом 32. став 1. Статута Агенције за банкарство Републике Српске¹³, Агенција подноси Народној скупштини Републике Српске годишњи извјештај о пословању и резултатима рада са финансијским извјештајем Агенције најкасније до 30. јуна текуће године за претходну годину. Извјештај се доставља Влади Републике Српске до 31. маја текуће године за претходну годину.

Управни одбор Агенције усвојио је План рада Агенције за 2023. годину (у даљем тексту: План рада) Одлуком број: УО-394/22 од 27.12.2022. године, а у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова Агенције број Д-31/22 од 25.10.2022. године и измјенама и допунама истог (број: Д-7/23 од 03.04.2023. године, Д-8/23 од 12.05.2023. године, Д-14/23 од 11.07.2023. године и Д-33/23 од 23.11.2023. године), који обухвата послове у сљедећим организационим дијеловима Агенције:

1. Дирекција
2. Јединица за надзор
 - 2.1. Сектор за надзор институција банкарског система
 - 2.1. 1 Одјељења за надзор великих банака
 - 2.1. 2 Одјељења за надзор малих и средњих банака
 - 2.1. 3 Одјељење за надзор недепозитних финансијских организација (микрокредитне, даваоци лизинга и штедно - кредитне)
 - 2.1. 4 Одјељење за надзор спречавања прања новца и финансирања тероризма и надзор обављања платног промета у банкарском систему (СПН и ФТ и ПП)
 - 2.1. 5 Одјељење за надзор обезбјеђења заштите права корисника финансијских услуга у банкарском систему (ЗПКФУ)
 - 2.1. 6 Одјељење за надзор интерних модела банака
3. Сектор за правне послове
 - 3.1. Одјељење за обраду захтјева, приговора и правну подршку
4. Јединица за реструктурирање
 - 4.1. Одјељење за реструктурирање банака и подршку реструктурирању банака
5. Сектор за извјештавање, регулативу и међународну сарадњу
6. Омбудсман за банкарски систем
7. Сектор за информационо-комуникационе технологије
8. Одјељење за заједничке послове.

Управни одбор Агенције усваја овај извјештај, прије датума одређеног за достављање Влади Републике Српске.

¹² „Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 04/17

¹³ „Службени гласник Републике Српске“ број 63/17

I ПОСЛОВАЊЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У обављању послова из свог дјелокруга Агенција је самостална и независна, а надзор над њеним радом врши Народна скупштина Републике Српске.

Орган управљања Агенцијом је Управни одбор којег чини пет чланова, а које на основу претходно проведеног поступка јавне конкуренције у складу са законом, на приједлог Владе Републике Српске, именује Народна скупштина Републике Српске.

Наиме, у 2023. години Управни одбор Агенције је дјеловао у сљедећим сазивима:

- Одлуком Народне скупштине Републике Српске број: 02/1-021-263/18 од 22.03.2018. године, која је објављена 30.03.2018. године у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 28/18 и ступила на снагу 07.04.2018. године, изабрани су чланови Управног одбора Агенције на период од пет година. Накнадно, на лични захтјев једног члана Управног одбора Агенције, Народна скупштина Републике Српске донијела је Одлуку о разрешењу члана Управног одбора Агенције за банкарство Републике Српске број: 02/1-021-978/21 од 01.12.2021. године, која је објављена у „Службеном гласнику Републике Српске“ број: 110/21 и ступила на снагу дана 15.12.2021. године. Накнадно, Народна скупштина Републике Српске донијела је Одлуку о именовању једног члана Управног одбора Агенције за банкарство Републике Српске на период до истека мандата постојећим члановима Управног одбора Агенције (Одлука број: 02/1-021-755/22 од 06.07.2022. године), која је објављена у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 68/22 и ступила на снагу дана 16.07.2022. године.

- Накнадно, по истеку мандата члановима горе поменутог Управног одбора Агенције, Одлуком Народне скупштине Републике Српске број: 02/1-021-830/23 од 20.07.2023. године, која је објављена 02.08.2023. године у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 69/23 и ступила на снагу 03.08.2023. године, изабран је Управни одбор Агенције на период од пет година, којег чини пет чланова.

Директор Агенције представља Агенцију, руководи радом и одговоран је за рад Агенције.

Директора и замјеника директора, на основу претходно проведеног поступка јавне конкуренције у складу са законом, на приједлог Владе Републике Српске, именује Народна скупштина Републике Српске. Народна скупштина Републике Српске је именovala директора Агенције на период од пет година, Одлуком број: 02/1-021-741/22 од 06.07.2022. године и замјеника директора Агенције на период од пет година, Одлуком број: 02/1-021-742/22 од 06.07.2022. године, које су објављене у „Службеном гласнику Републике Српске“ број: 68/22 и ступиле на снагу од 16.07.2022. године.

У оквиру Агенције у складу са Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске и Статутом Агенције успостављене су Јединица за надзор и Јединица за реструктурирање, са успостављеним Одбором за надзор и Одбором за реструктурирање.

Руководиоца Јединице за надзор и Јединице за реструктурирање, на основу претходно проведеног поступка јавне конкуренције у складу са Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске, именује Управни одбор Агенције.

У саставу Агенције је Омбудсман за банкарски систем Републике Српске, као самостална организациона јединица, која промовише заштиту права физичких лица корисника финансијских услуга.

На дан 31.12.2023. године у Агенцији је било запослено 83 радника.

Активности Управног одбора Агенције

Управни одбор, као орган управљања Агенцијом, предузимао је мјере за ефикасно и рационално обављање послова и задатака из надлежности Агенције.

У периоду 01.01.2023. - 31.12.2023. године Управни одбор је одржао 8 сједница, на којима је разматрао и усвојио сљедеће:

❖ питања која се односе на пословање Агенције:

- Извјештај Централне пописне комисије о извршеном попису имовине и обавеза Агенције за банкарство Републике Српске на дан 31.12.2022. године;
- Извјештај независног ревизора о финансијским извјештајима за 2022. годину Агенције за банкарство Републике Српске;

- Финансијски извјештај Агенције за банкарство Републике Српске за период 01.01. -31.12.2022. године; за период 01.01.-31.03.2023. године; за период 01.01.-30.06.2023. године; за период 01.01. до 30.09.2023. године;
- I Ребаланс Финансијског плана Агенције за банкарство Републике Српске за 2023. годину;
- Извјештај о пословању и резултатима рада са финансијским извјештајем Агенције за банкарство Републике Српске за период 01.01. - 31.12.2022; за период 01.01.2023. – 30.06.2023. године;
- Извјештај о раду интерне ревизије у периоду 01.01.-31.12.2022. године; у периоду од 01.01.-30.06.2023. године;
- Одлука о распоређивању вишка прихода над расходима из 2022. године;
- Одлука о расходовању опреме и ситног инвентара;
- Споразум о сарадњи Народне банке Србије са надлежним институцијама Републике Српске;
- Правилник о полагању стручног испита за обављање послова надзора у АБРС;
- Правилник о допуни Правилника о полагању стручног испита за обављање послова надзора у Агенцији за банкарство Републике Српске;
- Правилник о допунама Правилника о раду Агенције за банкарство Републике Српске;
- Правилник о измјенама Правилника о платама, накнадама и другим примањима у Агенцији за банкарство Републике Српске;
- Информација о закључивању Меморандума о сарадњи са уредом Омбудсмена за банкарски систем Федерације Босне и Херцеговине;
- Пословник о раду Управног одбора Агенције за банкарство Републике Српске;
- Правилник о коришћењу репрезентације Агенције за банкарство Републике Српске;
- Правилник о пословној тајни;
- Правилник о јавним набавкама роба, услуга и радова;
- Правилник о измјенама и допуни Правилника о платама, накнадама и другим примањима у Агенцији за банкарство Републике Српске;
- План рада Агенције за банкарство Републике Српске за 2024. годину;
- Финансијски план за 2024. годину;
- План јавних набавки за 2024. годину;
- План рада Службе интерне ревизије за 2024. годину;
- Одлука о измјени Одлуке о висини накнаде члановима управног одбора Агенције за банкарство Републике Српске (2);
- Анекси уговора о раду за директора и замјеника директора Агенције за банкарство Републике Српске и доношење Одлуке о закључењу истих;
- Одлука о захтјеву радника Агенције;

❖ питања која се односе на пословање банака и МКО:

- Извјештај о стању у банкарском систему Републике Српске за период 01.01.2021. – 31.12.2022. године; за период 01.01.2023. – 31.03.2023. године; за период 01.01.2023. – 30.06.2023. године; за период 01.01.2023. – 30.09.2023. године;
- Одлука о минималним захтјевима за капитал и прихватљиве обавезе;
- Одлука о привременим мјерама за ограничавање изложености;
- Одлука о допунама Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака;
- Одлука о измјени и допуни Одлуке о систему управљања у банци;
- Одлука о измјени и допуни Одлуке о плановима опоравка банке и банкарске групе;
- Одлука о допуни Одлуке о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа;
- Одлука о допунама Одлуке о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака;
- Одлука о допунама Одлуке о минималним стандардима за документовање кредитних активности МКО;

- Одлука о измјенама и допунама Одлуке о условима и поступку издавања дозвола, одобрења и сагласности банкама које обављају дјелатност у Републици Српској;
- Одлука о подацима и информацијама које се достављају Агенцији за банкарство Републике Српске за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе;
- Одлука о измјенама и допуни Одлуке о јединственој тарифи по којој се наплаћују накнаде од банака за обављање послова Агенције за банкарство Републике Српске;
- Одлука о измјени Одлуке о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа;
- Одлука о измјенама и допуни Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака;
- Одлука о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака;
- Одлука о допуни Одлуке о укључивању посебних услова за уговарање дугорочних ненамјенских и замјенских кредита физичким лицима у систем управљања ризицима у банци;
- Одлука о измјенама Одлуке о поступку надзорног прегледа и оцјене банака;
- Одлука о управљању каматним ризиком у банкарској књизи;
- Одлука о израчунавању капитала банака;
- Одлука о заштитном слоју капитала за системски ризик.

Активности Одбора за надзор

Одбор за надзор чине директор, замјеник директора, руководилац Јединице за надзор и два члана из реда запослених, која је именовао Управни одбор Агенције. Одбором за надзор председава директор Агенције, а у његовој одсутности замјеник директора.

Питања која се разматрају и начин разматрања на сједницама Одбора за надзор утврђена су Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске, Статутом Агенције и Пословником о раду Одбора за надзор, а Одбор за надзор нарочито даје приједлоге директору Агенције у вези са:

- давањем и одузимањем дозволе за рад банкама, МКО, ШКО, ДЛ и другим финансијским организацијама банкарског система;
- предузимањем мјера надзора према банкама;
- издавањем сагласности за спровођење добровољне ликвидације банке;
- одређивањем листе системски важних банака;
- давањем претходне сагласности на статут, односно на измјене и допуне статута финансијских организација банкарског система;
- одобравањем статусне промјене у финансијској организацији банкарског система;
- давањем или одузимањем сагласности за стицање квалификованог учешћа у банци;
- давањем одобрења за оснивање организационих дијелова банке и организационих дијелова банке са сједиштем изван Републике Српске;
- давањем или одузимањем сагласности за именовање члана надзорног одбора или управе банке;
- давањем процјене плана опоравка банке у смислу примјерености и спроводивости предложених мјера за одржавање или обнављање редовног пословања и финансијског положаја банке;
- давањем сагласности банци за стицање учешћа банке у другим правним лицима;
- предузимањем мјера према члановима банкарске групе;
- доношењем одлука о другим значајним питањима везаним за надзор финансијских организација банкарског система.

У периоду 01.01.2023. - 31.12.2023. године одржане су 32 сједнице Одбора за надзор, на којима је разматрано следеће:

- Пословник о раду Одбора за надзор;

❖ питања која се односе на рад банака:

- рјешење о отклањању неправилности и неусклађености/незаконитости у пословању банака након обављеног непосредног и посредног надзора (40);
- рјешење о измјени рјешења о отклањању неправилности у пословању банака (8);

- рјешење о издавању претходне сагласности за именовање чланова Управе банке (8);
- рјешење о издавању претходне сагласности за именовање чланова Надзорног одбора (18);
- рјешење о одбијању захтјева за издавање претходне сагласности за именовање независног члана Надзорног одбора (1);
- рјешење о издавању претходне сагласности на измјене и допуне статута банке (8);
- рјешење за оснивање организационог дијела банке (19);
- рјешење о издавању претходне сагласности за стицање квалификованог - контролног учешћа у банци (1);
- рјешење о издавању писменог упозорења за одговорног члана управе банке (9);
- рјешење о стављању ван снаге рјешења о писменом упозорењу за члана управе банке (1);
- рјешење о стављању ван снаге ограничења издатог рјешењем (1);
- рјешење о писменом упозорењу банци (1);
- рјешење о издавању претходне сагласности за купопродају пласмана банке (1);
- закључак о обустављању поступка надзора пословања банке (4);
- Одлука о укупној SREP оцјени за банку (5);
- информација о неадекватном и нетачном извјештавању банке (1);
- информација о пословању банке (1);
- информација о извршењу наложених мјера банци (2);
- извјештај о резултатима надзорног тестирања отпорности банака на стрес (1);
- информација о неконзистентном и неадекватном извјештавању банке на појединачном и консолидованом нивоу (1);
- анализа пословања банака Републике Српске (32);
- допис са препорукама банци (1);
- Одлука о категоризацији банака за 2024. годину;

❖ питања која се односе на рад МКО:

- рјешење о издавању дозволе за оснивање и рад МКО (2);
- рјешење о отклањању неправилности у пословању МКО (22);
- рјешење о измјени рјешења о отклањању неправилности у пословању МКО (1);
- рјешење о издавању сагласности на Статут МКО (3);
- рјешење о издавању сагласности на Уговор о оснивању МКО (3);
- рјешење о издавању претходне сагласности на измјене и допуне Статута МКО (6);
- рјешење о издавању сагласности на измјене Уговора о оснивању МКО (6);
- рјешење о издавању претходне сагласности на пречишћени текст Статута МКО (2);
- рјешење о издавању претходне сагласности на пречишћени текст Уговора о оснивању МКО (2);
- закључак о обустављању поступка надзора пословања МКО (6);
- анализа пословања МКО (56);
- информација о извршењу налога МКО (1);
- информација о надзору, издатим мјерама и праћењу реализације издатих мјера МКО (1);

❖ питања која се односе на рад ДЛ:

- рјешење о издавању дозволе за обављање посла лизинга путем пословне јединице / подружнице у Републици Српској (1);

❖ питања која се односе на рад банака и МКО, те којима се регулише рад истих:

- која су у надлежности Управног одбора:
 - Одлука о привременим мјерама за ограничавање изложености;
 - Одлука о допунама Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака;

- Одлука о измјени и допуни Одлуке о систему управљања у банци;
 - Одлука о измјени и допуни Одлуке о плановима опоравка банке и банкарске групе;
 - Одлука о допуни Одлуке о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа;
 - Одлука о допунама Одлуке о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака;
 - Одлука о допунама Одлуке о минималним стандардима за документовање кредитних активности МКО;
 - Одлука о измјенама и допунама Одлуке о условима и поступку издавања дозвола, одобрења и сагласности банкама које обављају дјелатност у Републици Српској;
 - Одлука о измјени Одлуке о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа;
 - Одлука о измјенама и допуни Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака;
 - Одлука о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака;
 - Одлука о допуни Одлуке о укључивању посебних услова за уговарање дугорочних ненамјенских и замјенских кредита физичким лицима у систем управљања ризицима у банци;
 - Одлука о измјенама Одлуке о поступку надзорног прегледа и оцјене банака;
 - Одлука о управљању каматним ризиком у банкарској књизи;
 - Одлука о израчунавању капитала банака;
 - Одлука о заштитном слоју капитала за системски ризик;
- која су у надлежности директора:
 - Инструкција о измјени Инструкције о привременој мјери која се односи на израчунавање регулаторног капитала банке;
 - Инструкција о стављању ван снаге Инструкције о извјештавању о примјени посебних мјера у складу са Одлуком о привременим мјерама банкама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“;
 - Инструкција о стављању ван снаге Инструкције о извјештавању о примјени посебних мјера у складу са Одлуком о привременим мјерама МКО за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“;
 - Методологија за надзорни преглед и оцјену банака;
 - Методологија надзорног тестирања отпорности банака на стрес;
 - Смјернице за управљање климатским ризицима и ризицима повезаним са животном средином;
 - Упутство за израду и праћење стратегије за поступање са некавалитетним изложеностима.

На сједницама је такође разматран извјештај о стању у банкарском систему Републике Српске (4), који обухвата и банкарски и МКО сектор, а који се након разматрања доставља Управном одбору на разматрање и усвајање.

Активности Одбора за реструктурирање

Одбор за реструктурирање чине директор, замјеник директора, руководилац Јединице за реструктурирање и два члана из реда запослених које је именовао Управни одбор Агенције. Одбором за реструктурирање предсједава директор, а у његовој одсућности замјеник директора Агенције.

Питања која се разматрају и начин разматрања на сједницама Одбора за реструктурирање утврђена су Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске, Статутом Агенције за банкарство Републике Српске и Пословником о раду Одбора за реструктурирање, а Одбор за реструктурирање нарочито даје приједлоге директору Агенције у вези са:

- изработом и усвајањем плана реструктурирања, отклањањем препрека за реструктурирање, отписом и конверзијом капитала, избором лица које врши независну процјену вриједности

имовине и обавеза, покретањем поступка реструктурирања, као и у вези са инструментима и мјерама које се предузимају у реструктурирању;

- изработом плана реструктурирања којим се предвиђа примјена одговарајућих инструмената и мјера реструктурирања и овлашћења након доношења одлуке о покретању поступка реструктурирања;
- увођењем посебне управе, именовањем једног или више посебних управника, ако оцјени да би исто допринјело остваривању циљева реструктурирања;
- доношењем одлуке о примјени одређених инструмената реструктурирања, продаји акција, односно имовине, права и обавеза, преносу на банку за посебне намјене, одвајању имовине и реструктурирању властитим средствима банке;
- издавањем дозволе банци за посебне намјене и преносом акција и других власничких инструмената једне или више банака у реструктурирању и цјелокупне имовине или дијела имовине, права или обавеза једне или више банака у реструктурирању на банку за посебне намјене;
- одузимањем дозволе за рад банци за посебне намјене;
- извршавањем одвајања и преноса дијела или цјелокупне имовине, права или обавеза једне или више банака у реструктурирању или банке за посебне намјене на једно или више друштава за управљање имовином;
- утврђивањем посебних минималних захтјева за капиталом и прихватљивим обавезама за банке;
- одобравањем плана реорганизације пословања у реструктурирању властитим средствима банке;
- доношењем и других појединачних аката у поступку реструктурирања банке и банкарске групе, у складу са законом којим се уређују банке.

У периоду 01.01.2023. - 31.12.2023. године одржано је 11 сједница Одбора за реструктурирање, на којима је разматрано следеће:

- Пословник о раду Одбора за реструктурирање;

❖ питања која се односе на рад банака:

- рјешење о утврђивању минималног захтјева за капитал и прихватљиве обавезе и недостатака у пословању банака (7);
- информација о начину реализације Плана рада Јединице за реструктурирање за 2023. годину у сегменту планираних активности за банку;
- информација о плану опоравка банака (8);
- приједлог Плана реструктурирања за банке (8);

❖ питања која се односе на рад банака, те којима се регулише рад истих:

- која су у надлежности Управног одбора:
 - Одлука о минималним захтјевима за капитал и прихватљиве обавезе;
 - Одлука о подацима и информацијама које се достављају Агенцији за банкарство Републике Српске за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе;
- која су у надлежности директора Агенције:
 - Упутство о стављању ван снаге Упутства за одређивање минималног захтјева за капитал и прихватљиве обавезе банке;
 - Упутство о начину попуњавања извјештаја који се достављају Агенцији за банкарство Републике Српске за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе.

1. ДИРЕКЦИЈА

Дирекцију чине директор, замјеник директора, савјетник, сарадник за превођење, сарадник за односе са јавношћу, сарадник-технички секретар, те Служба интерне ревизије, Служба за рачуноводство и финансије и Служба за економску анализу и статистику.

У извјештајном периоду, у оквиру Дирекције, обављани су послови заступања и представљања Агенције у земљи и иностранству, доношења аката из надлежности Агенције, анализирања макроекономског окружења и његовог утицаја на банкарски систем, сарадње са иностраним институцијама и организацијама те другим ентитетским институцијама и институцијама БиХ. Директор Агенције и замјеник директора Агенције управљали су и руководили Агенцијом, координисали су рад између организационих дијелова Агенције те су обављали све друге послове прописане Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске и Статутом Агенције за банкарство Републике Српске.

Запослени из Дирекције као чланови Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске и Комисије за сарадњу надзорних органа финансијског сектора Републике Српске учествовали су у раду и присуствовали на редовним сједницама у овом извјештајном периоду.

Интерни ревизор о извршењу годишњег плана рада сачињавава годишњи извјештај о раду, који доставља директору на разматрање и Управном одбору Агенције на усвајање.

У току 2023. године у Дирекцији су се обављали послови координације и израде Извјештаја о пословању и резултатима рада са финансијским извјештајем Агенције за банкарство Републике Српске за 2022. годину и прво полугодиште 2023. године, Извјештаја о банкарском сектору Републике Српске, као и Извјештаја о стању у банкарском систему Републике Српске за 2022. годину, за први, други и трећи квартал 2023. године, те послови координације и израде Плана рада Агенције за наредну годину.

У оквиру радних група за економска питања, слободно кретање капитала и финансијски надзор и у сарадњи са Министарством финансија Републике Српске, Савјетник је учествовао у праћењу реализације активности из усвојеног Акционог плана за реализацију приоритета из Аналитичког извјештаја Европске комисије. Савјетник је као члан подбора достављао извјештаје за израду Документа за дискусију за Подбор за унутрашње тржиште и конкуренцију укључујући заштиту здравља и потрошача Европске Комисије, као и извјештаје за Подбор за економска питања и статистику. Савјетник је током 2023. године спроводио активности на координацији рада Радних група именованих од стране Владе Републике Српске за преговоре о Споразуму о стабилизацији и придруживању између БиХ и ЕУ и учествовао у раду Радне групе 4 и Радне групе Економски критерији.

Током 2023. године Савјетник је у континуитету сарађивао са Сектором за извјештавање, регулативу и међународну сарадњу при предлагању и спровођењу процеса доношења нових и измјене постојећих прописа, са циљем њиховог унапређења и усклађивања са најбољим међународним праксама, те присуствовао радионицама, састанцима и другим облицима сарадње у едукативно развојне сврхе у складу са потребама Агенције. Савјетник је учествовао у припремним активностима за израду нове Одлуке о израчунавању капитала банака и изради Одлуке о каматном ризику у банкарској књизи, те је био укључен у активности везане за потребе доношења регулативе за макробонитетни надзор, као и приједлога за измјену ЗОБ и изради Приручника за непосредни надзор.

Запослени Дирекције обављали су послове односа са јавношћу те информисања циљне јавности о активностима Агенције. У току 2023. године одговорено је на велики број новинарских питања и питања грађана, те је сачињено више саопштења за јавност, рађен је и *press clipping* - праћење свих финансијских и економских вијести у протекла 24 часа, који се уређује и доставља руководству Агенције. Редовне активности обухватиле су контакте са штампаним и електронским медијима, организовање конференција за медије, сачињавање саопштења и текстова за објаву на интернет страници Агенције, праћење саопштења електронских и писаних медија из области рада Агенције и стања у банкарском систему Републике Српске, те бригу о примјени Закона о приступу информацијама. Током извјештајног периода, реализован је пројекат под називом „Финансијска

писменост у банкарству“ у којем су запослени Дирекције учествовали кроз припрему текстова едукативног карактера.

У оквиру Дирекције континуирано се ради превод информација и подзаконских аката која се овјављују на интернет страници Агенције, писмени превод кореспонденције Агенције са међународним институцијама, итд.

У Служби за рачуноводство и финансије су састављени: Годишњи финансијски извјештај Агенције за 2022. годину, који је након усвајања од стране Управног одбора Агенције, на прописаним обрасцима, достављен Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ), Годишњи финансијски извјештај за 2022. годину који је достављен Влади Републике Српске и Народној скупштини Републике Српске у оквиру Извјештаја о пословању и резултатима рада са финансијским извјештајем Агенције за банкарство Републике Српске за 2022. годину, Полугодишњи финансијски извјештај за 2023. годину, који је након усвајања од стране Управног одбора Агенције, достављен Влади Републике Српске; Квартални финансијски извјештаји за 2023. годину, који су достављени Управном одбору Агенције, а у складу са Правилником о рачуноводству за 2023. годину, појединачни квартални обрачуни накнада за надзор у складу са одлукама Агенције о јединственим тарифама за банке, МКО и ДЛ који су достављени банкама, МКО и ДЛ и праћена њихова наплата, Извјештај о наплати пореских и непореских давања Републике Српске у 2022. години који је достављен Министарству финансија Републике Српске, Мјесечни извјештаји за Пореску управу Републике Српске и Републички завод за статистику, Ребаланс Финансијског плана за 2023. годину, мјесечни захтјеви Фонду здравственог осигурања за рефундацију накнаде плате за вријеме привремене спријечености за рад и ЈУ Јавном фонду за дјечију заштиту за рефундацију накнада за вријеме породичног одсуства, Финансијски план за 2024. годину, те је извршено ревидирање Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

Радници у рачуноводству су пратили извршење Финансијског плана Агенције за 2023. годину, сарађивали са комисијом за попис имовине, обавеза и потраживања, закључили пословне књиге за 2022. годину, вршили усаглашавање стања са дужницима и повјериоцима, вршили обрачуна личних примања, као и обрачуна пореза и доприноса у складу са пореским прописима, пратили прописе из области рачуноводства и њихове примјене, те присуствовали семинарима и другим видовима едукације из области рада рачуноводствене професије, припремали и презентовали финансијске извјештаје за интерну и екстерну ревизију пословања Агенције; извршили прелазак на нови рачуноводствени софтвер, сарађивали са другим организационим дијеловима Агенције и обављали друге послове из дјелокруга рада Службе за рачуноводство и финансије.

1.1. Едукација

Агенција је наставила да поклања велику пажњу едукацији запослених, обезбјеђујући присуство на разним семинарима и конференцијама, како кроз физичко присуство, тако и кроз „on-line“ приступ. У наредној табели дајемо преглед семинара и конференција, са називом обрађене теме и називом организатора:

Р.б.	Тип	Назив	Организатор	Мјесто
1.	Радионица	Смјернице за израду NPL стратегија, процедуре за непосредни надзор, IRRBB & CRR2/CRD5, Смјернице за управљање ESG ризицима	Свјетска банка (FInSAC)	Бања Лука
2.	Радионица	SREP, ICAAP, P1R, P2R, Заштитни слојеви за капитал, P2G, MREL, ILAAP, Cyber Risk, ESG	Deutsche Bundesbank	Бања Лука
3.	Радионица	Радионица о неквалитетним кредитима – надзор и управљање	EBA	On-line
4.	Радионица	Радионица о „SupTech“ – у	EBA	On-line
5.	Радионица	Представљање кључних информација и нових ЕУ и свјетских трендова у погледу увођења околичног, друштвеног аспекта и аспекта	AMFI (Удружење МКО у БиХ) уз подршку Finance in Motion - EFSE и	On-line

Р.б.	Тип	Назив	Организатор	Мјесто
		управљања (ESG) у микрофинансијском сектору, утицај ESG-а на пословање МКО, дискусија о креираном Упитнику релевантном за даљњи развој пружања услуга с фокусом на сегмент одрживости, те евентуалне смјернице за даљње кораке у процесу израде „ESG“ Стратегије за микрофинансијски сектор.	консултантске компаније Deloitte	
6.	Радионица	Hands-on Zoom Masterclass in Python - Machine Learning for Credit Risk Losses in Economic Crises	Harald Scheule, Professor at University of Technology Sydney, Australia; Daniel Rosch, Professor at Regensburg University, Germany	On-line
7.	Радионица	Макропруденцијалне стратегије и политике	Народна банка Румуније	Букурешт
8.	Радионица	Мјере усмјерене према дужнику	Народна банка Румуније	Сарајево
9.	Радионица	Мјере усмјерене према капиталу	Народна банка Румуније	Сарајево
10.	Радионица	Обуке наставника о темама финансијске едукације у образовним установама	OECD	On-line
11.	Радионица	On site супервизија кредитног ризика - Интерног управљања	Свјетска банка	Бања Лука
12.	Радионица	On site надзор управљања ризиком ликвидности	Свјетска банка	Бања Лука
13.	Радионица	Review of Capital and Liquidity Adequacy Assessment Processes	CEF	Љубљана
14.	Радионица	Challenges in Implementing IFRS 9 and Policy Recommendations for Supervisors	CEF	Љубљана
15.	Радионица	Нова технолошка достигнућа "Startup" организација, примјена вјештачке интелигенције у пословним активностима и обавезама држава у дијелу израде стратегије код примјене "AI технологије", преваре и системи заштите од хакерских напада.	„Lanaco“ тех. центар Бања Лука	Бања Лука
16.	Семинар радионица	Пореска академија	Финрар	On-line
17.	Специјалистичка обука	Екстерна оцјена квалитета интерне ревизије	Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске / Удружење интерних ревизора Републике Српске	Бања Лука
18.	Специјалистичка обука	Оспособљености за обављање послова екстерне оцјене квалитета интерне ревизије	Удружења интерних ревизора и Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске	Бања Лука
19.	Курс	Supervisory Reporting: COREP & FINREP	EBA	On-line
20.	Семинар	Надзор над платним системима, cyber отпорност и иновације	Пројекат јачања капацитета централних банака и агенција за банкарство западног балкана (Европска комисија, Deutsche Bundesbank, Централна банка Италије)	Рим

Р.б.	Тип	Назив	Организатор	Мјесто
21.	Семинар	Додатни капитални захтјеви и заштитни слојеви за капитал, P2G, надзорно тестирање отпорности на стрес, SREP	Пројекат јачања капацитета централних банака и агенција за банкарство западног балкана (Европска комисија, Deutsche Bundesbank, Централна банка Белгије)	Брисел
22.	Семинар	Израда годишњег финансијског извјештаја за правна лица и предузетнике у Републици Српској и Брчко Дистрикту	Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске	Бања Лука
23.	Семинар	Теме из области јавних набавки, а тичу се примјене измјена и допуна ЗЈН	REC/ Друштво за истраживање и унапређење локалног и регионалног развоја	Бања Лука
24.	Семинар	IT Audit Methodology	UB BiH, House of Training Luxembourg	Сарајево
25.	Семинар	Стрес тестирање из различитих перспектива: регулаторно, супервизорско, банкарско	The European Supervisor Education Initiative (ESE)	On-line
26.	Семинар	Развој дигиталних валута централних банака и изазови за потрошаче	OECD/FinCoNet	On-line
27.	Семинар	Регулаторне новости у Европи	EBA/BIS	On-line
28.	Семинар	Прикупљање ESG података – упутници за клијенте у вези са изложеностима климатским ризицима	Vienna Initiative	On-line
29.	Семинар	Трендови у банкарском сектору југоисточне Европе и изазови који слиједе	EIB	On-line
30.	Семинар	„BIS-IMF Bank Resolution on-line Course – BROCC“	Међународни монетарни фонд	On-line
31.	Семинар	Континуирана професионална едукација - Признавање и вредновање потраживања од купаца, примјена МСФИ за МСЕ	Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске	On-line
32.	Семинар	Порези и пореске контроле	Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске	On-line
33.	Семинар	Порез на доходак и радни односи у пракси Републике Српске	Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске	On-line
34.	Семинар	Израда полугодишњег финансијског извјештаја за правна лица Републици Српској	Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске	On-line
35.	Семинар	Израда консолидованих финансијских извјештаја у Републици Српској	Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске	On-Line
36.	Семинар	Приступ и подршка Централне банке Мађарске „FinTech“-у и иновацијама у дигитализацији	Централна банка Мађарске	Будимпешта
37.	Семинар	Консултације „BRS“ заједнице	CEF	On-line
38.	Семинар	Надзорно извјештавање – FINREP и COREP	EBA	On-line
39.	Семинар	Финансијска инклузија – искуства Свјетске банке	Свјетска банка	On-line

Р.б.	Тип	Назив	Организатор	Мјесто
40.	Семинар	Финансијска стабилност и макропруденцијални оквир	Централна банка Мађарске	Будимпешта
41.	Семинар	„Green Finance“	Пројекат јачања капацитета централних банака и агенција за банкарство западног балкана	Рим
42.	Семинар	Управљање ризицима у банкарству	Удружење банака БиХ	Сарајево
43.	Семинар	Примјена Закона о раду	Центар за унапређење корпоративног управљања	Бања Лука
44.	Семинар	Financial infrastructures, payments and cyber security	Народна банка Мађарске	Будимпешта
45.	Семинар	Семинар из јавних набавки	АПКЕ Сарајево	Бања Лука
46.	Семинар	Семинар из јавних набавки	АПКЕ Сарајево	Сарајево
47.	Семинар	„Loss Absorption Capacity – MREI and TLAC“	ЕБА	On-line
48.	Семинар	Неквалитетни кредити - NPL	Joint Vienna Institute JVI	Беч
49.	Конференција	Састанак високог руководства за земље Европе	Базелски комитет за супервизију банака (BCBS), Група банкарских супервизора из централне и источне Европе (BSCEE) и Институт за финансијску стабилност (FSI) при Банци за међународна поравнања (BIS)	Базел
50.	Конференција	„D Days III“ - “Пословање финансијског сектора и сектора некретнина у условима поликризе - само је неизвјесност извјесна!”	ВАН Consult доо Бања Лука	Бања Лука
51.	Конференција	Годишња конференција Групе банкарских супервизора из Централне и Источне Европе (BSCEE)	Група банкарских супервизора из Централне и Источне Европе (BSCEE)	Сарајево
52.	Конференција	Годишња конференција - Нови надзорни изазови у свјетлу поштрених финансијских услова и успоравања привреде	FinSAC	Беч
53.	Конференција	Lamfalussy Lectures Conference: Нове димензије централног банкарства у „post-covid ери“	Централна банка Мађарске	Будимпешта
54.	Конференција	Енергетска транзиција домаћинства	АМФИ (Удружење МКО у БиХ)	Јахорина
55.	Конференција	Координација европских банака – „Бечка иницијатива“	Народна банка Републике Сјеверне Македоније	Скопље
56.	Конференција	Подршка и даљи развој и унапријеђење микрофинансијских активности у БиХ дијелењем информација и пракси о „ESG“ утицајима унутар микрофинансијских институција.	Удружење МКО у БиХ - АМФИ i Banca Popolare Etica	Падова

Р.б.	Тип	Назив	Организатор	Мјесто
57.	Конференција	Сусрети правника у привреди Републике Србије	Удружење правника у привреди Републике Србије	Врњачка Бања
58.	Конференција	Свијет у 2023. години	Компанија „Color Media Communications“ и ЦБ БиХ	Сарајево
59.	Конференција	Међународни симпозијум о корпоративном управљању "Мале економије у процесу сучељавања геостратешких интереса"	Финрар д.о.о. Бања Лука, Економски факултет Бања Лука, Привредна комора Републике Српске	Теслић
60.	Конференција	Конференција о зеленом финансирању	BRS/CEF	On-line
61.	Конференција	Савјетовање микрофинансијског сектора с аспекта „ESG“-а	AMFI (Удружење МКО у БиХ)	On-line
62.	Конференција	Искуства и изазови супервизије	Централна банка Црне Горе	Подгорица
63.	Конференција	Investing for the common good: „ESG“ risks and rewards	EFSE	Сарајево
64.	Конференција	7th eSecurity conference 2023	„eSigurnost“ Београд	Београд
65.	Конференција	Infosec 2023	„Telegroup“ д.о.о. Бања Лука	Јахорина
66.	Конференција	Techn09Hosted	„Lanaco“ д.о.о. Бања Лука	Бања Лука
67.	Конференција	ISACA Chapter Conference	„ISACA Chapter“ Хрватска	Загреб
68.	Конференција	MREL конференција	Vienna Initiative	Беч
69.	Конференција	INFINTECH 2023	Logate d.o.o.	Тиват
70.	Конференција	Законски прописи за платне системе	Европска Централна Банка	Франкфурт
71.	Конференција	ИНВЕСТ СРПСКА - "Наша визија = Српска	Инвестиционо-развојна банка Републике Српске	Бијељина
72.	Конференција	Изазови и будућност пословања	Унија послодаваца Републике Српске	Бања Лука
73.	Конференција	Finovate Adria	„Lanaco“ д.о.о. Бања Лука	Бања Лука
74.	Конференција	Међународни конгрес рачуноводствене и ревизорске професије Републике Српске	Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске	Теслић

1. ЈЕДИНИЦА ЗА НАДЗОР

2.1. Сектор за надзор институција банкарског система

Примјењујући сву прописану законску и подзаконску регулативу Јединица за надзор је у 2023. години вршила надзор банкарског система кроз рад Сектора за надзор институција банкарског система, а преко шест одјељења, и то:

- 2.1.1. – Одјељење за надзор великих банака;
- 2.1.2. – Одјељење за надзор средњих и малих банака;
- 2.1.3. – Одјељење за надзор недепозитних финансијских организација (МКО и ДЛ);
- 2.1.4. – Одјељење за надзор спречавања прања новца и финансирања тероризма и надзор обављања платног промета у банкарском систему (СПН и ФТ и ПП);
- 2.1.5. – Одјељење за надзор обезбјеђења заштите права корисника финансијских услуга у банкарском систему (ЗПКФУ);
- 2.1.6. – Одјељење за надзор интерних модела банака.

Одјељења су имала међусобну сарадњу и сталну размјену података са циљем добијања цјелокупне слике о пословању сваке банке, МКО, ДЛ, као и банкарског система у цјелини.

2.1.1. Одјељење за надзор великих банака

2.1.2. Одјељење за надзор средњих и малих банака

Надзор пословања банака

Надзор пословања банака се, у оквиру Сектора за надзор институција банкарског система, обавља у два одјељења и то у Одјељењу за надзор великих банака, које врши надзор пословања три највеће банке банкарског сектора Републике Српске и Одјељењу за надзор средњих и малих банака, које врши надзор пословања осталих пет банака банкарског сектора Републике Српске (у даљем тексту овог поглавља: Одјељења). Одјељења обављају надзор банака на основу законских и подзаконских прописа, професионалних правила и норми заснованих на основним принципима за ефикасан надзор банака и стандардима сходно базелским принципима и ЕУ директивама за банкарску супервизију.

Одјељења проводе континуирани надзор банака, идентификују, процјењују и надгледају изложености свим ризицима, те предлажу адекватне надзорне мјере према појединачним банкама.

Примјена приступа надзора банака кроз имплементацију SREP методологије је започела 2020. године, а у 2023. години обављане су активности везано за редовни годишњи надзорни преглед и оцјену банака са финансијским подацима на 31.12.2022. године за пет банака за које је Планом рада Агенције предвиђено да се ради SREP процјена. За три банке није планирано да се ради SREP процјена, те је за исте израђен записник о оцјенама Процеса интерне процјене адекватности капитала – ИСААР и Процеса интерне процјене адекватности ликвидности – ИЛААР.

Одјељења су током 2023. године вршила надзор банака кроз обављање активности посредног и непосредног надзора на начин и у роковима дефинисаним Планом рада Агенције, као и оперативним плановима.

Сходно релевантним законским прописима, одлукама Агенције и Плану рада Агенције, Одјељења приликом обављања надзора банака прате и оцјењују:

- да ли банка послује у складу са релевантним законским и подзаконским прописима, у складу са својим интерним актима, као и у складу са стандардима опрезног банкарског пословања;
- адекватност капитала банке у односу на ризике којима је банка изложена или може бити изложена у свом пословању, укључујући оцјену ИСААР-а, његово спровођење и резултате;
- адекватност управљања ризиком ликвидност банке, укључујући оцјену ИЛААР-а;
- адекватност система управљања у банци, укључујући оцјену организационе структуре, система управљања ризицима и система унутрашњих контрола;
- пословни модел и профитабилност банке, односно финансијски резултат;
- адекватност управљања кредитним ризиком (квалитет датих кредита, аванса, акредитива, гаранција, као и улагања у хартије од вриједности, са освртом на благовременост испуњења

обавеза дужника и усклађеност са важећим прописима, инструменте обезбјеђења и јемства примљена по основу пласмана, поштовање ограничења изложености и процес утврђивања исте, велике изложености и друго);

- адекватност управљања осталим ризицима којима је банка изложена или може бити изложена у свом пословању (оперативни, тржишни, каматни ризик и др.);
- тачност и адекватност података и информација које је банка дужна да јавно објављује;
- друге битне показатеље који утичу на пословање банке.

У складу са Планом рада Агенције, најзначајније редовне активности Одјељења везане за надзор банака у 2023. године обављене су кроз:

Активности посредног надзора банака

Посредни надзор банака је обављан на основу извјештаја које су банке достављале, у форми, садржају, динамици и на начин прописан ЗОБ, одлукама Агенције и другим прописима који регулишу пословање банака, те прегледом и друге релевантне документације достављене од стране банака.

Кроз посредни надзор се примарно надзире, прати и анализира пословање банака са сједиштем у Републици Српској са циљем утврђивања ризичног профила банке, односно процјене свих ризика којима је банка изложена или којима би могла бити изложена у свом пословању, те по потреби иницира непосредни надзор банака. На основу анализа и процјена у оквиру посредног надзора се предлажу/доносе адекватне надзорне мјере према банкама и прати провођење истих са циљем осигурања и очувања стабилности банака, као и банкарског сектора Републике Српске у цјелини.

Извјештајну основу банака са сједиштем у Републици Српској чине редовни дневни, декадни, мјесечни, квартални, годишњи, те по потреби други извјештаји и информације који су били предмет надзора и анализа у овом извјештајном периоду.

Појачани надзор током 2023. године је примјењиван код три банке које су у складу с тим имале обавезу чешћег и додатног извјештавања. Код једне банке је у току 2023. године, због промјене околности због којих је био уведен појачан надзор, исти укинут. Додатно, једна банка је била и предмет три циљана надзора (два посредна и један непосредни циљани надзор), док су друге двије биле предмет циљаног непосредног надзора.

У складу са напријед наведеним, у дијелу посредног надзора у 2023. години обављене су сљедеће активности:

- извршена је редовна годишња SREP процјена за пет банака са сједиштем у Републици Српској (по SREP методологији) која се проводи на основу процјене појединачних SREP елемената (пословни модел и профитабилност, систем управљања и систем управљања ризицима, ризици везани за капитал - кредитни, каматни, тржишни и оперативни ризик, као и ризици везани за ликвидност и изворе финансирања). Резултати SREP процјена за сваку појединачну банку су представљени банкама путем састанака са надлежним представницима банака и записника о извршеном SREP прегледу и процјени, а исти су коришћени за израду рјешења о надзорним мјерама према банкама, те за израду приједлога плана надзорних активности за 2024. годину. Двије банке су уложиле приговор на записнике на које је Агенција одговорила у законом предвиђеном року, након чега су, у зависности од неправилности и неусклађености у пословању банака утврђених приликом провођења SREP процјене, за пет банака издата рјешења Агенције са укупно 33 налога за отклањање неправилности и неусклађености у пословању и роковима за извршење истих, као и са одређеним бројем препорука за унапређење процеса и пословања банака. У зависности од неправилности и неусклађености у пословању банака утврђених приликом провођења SREP процјене, а сходно захтјевима Одлуке о поступку надзорног прегледа и оцјене банака¹⁴ којима су дефинисани додатни капитални и ликвидностни захтјеви, те сходно утврђеним SREP оцјенама, према банкама су, кроз наведена рјешења, предузете мјере надзора за укључивањем додатних капиталних и ликвидносних захтјева у односу на прописане законске минимуме;

¹⁴ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 103/21 и 06/24

- извршене су процјене успостављених ICAAP-а и PLAAP-а за свих осам банака са сједиштем у Републици Српској, при чему су за наведених пет банака кроз анализу Извјештаја о ICAAP-у и Извјештаја о PLAAP-у резултати истих укључени у записнике о извршеном SREP прегледу и процјени за сваку банку појединачно, а за три банке за које нису рађене SREP процјене у 2023. години извршен је надзорни преглед и оцјена Извјештаја о ICAAP-у и Извјештаја о PLAAP-у након којег су сачињени записници. Једна банка је уложила приговор на записник на који је Агенција одговорила у законом предвиђеном року (утврђено је да постоји оправданост приговора који у одређеној мјери мијења чињенично стање и налазе наведене у појединим дијеловима записника, те је из тог разлога сачињена допуна записника), након чега су, у зависности од неправилности и неусклађености, за све три банке издата рјешења Агенције са укупно пет налога са роковима за извршење истих, те одређени број препорука;
- квартални преглед SREP индикатора, анализе промјена и израда кварталних анализа прилагођених SREP методологији за свих осам банака банкарског сектора Републике Српске. Наведене кварталне анализе су израђиване у новој форми која је настала као резултат заједничког дјеловања неколико одјељења унутар Агенције са циљем да се обезбиједи ефективније и ефикасније надзирање банака у предметном сегменту;
- завршена је анализа и процјена Планова опоравка за свих осам банака банкарског сектора Републике Српске са финансијским подацима на дан 31.12.2021. године, на основу чега су сачињени записници са наведеним неправилностима и неусклађеностима везано за Планове опоравка. Три банке су уложиле приговоре на записнике, а Агенција је исте одбацила у цјелости као неосноване. На основу записника и додатака записника банкама је издато седам рјешења са укупно 11 налога за отклањање неправилности и неусклађености везано за Планове опоравка и са роковима за извршење истих, те одређени број препорука. Поред тога, у задњем кварталу 2023. године је започет процес анализе и процјене Планова опоравка за све банке банкарског сектора Републике Српске са финансијским подацима на дан 31.12.2022. године;
- провођење постнадзорног поступка на основу информација, извјештаја и документације које банке достављају, чиме се прати реализација наложених мјера након обављеног непосредног и посредног надзора, те процјењује степен извршења истих;
- праћење поступања банака по Плановима опоравка (на основу информација, извјештаја и документације које банке достављају), те предузимање мјера предвиђених Планом опоравка и одговарајућих опција опоравка у случајевима када је то дефинисано Планом опоравка;
- преглед извјештаја о обављеној спољној ревизији финансијских извјештаја банака и извјештаја за потребе Агенције за 2022. годину, те по потреби организовање састанака са спољним ревизорима банака на тему обављених ревизија и достављених извјештаја;
- припрема и учешће Агенције, односно њених представника на редовним годишњим састанцима/колецима супервизора;
- редовна размјена информација са надзорним тијелима других земаља;
- анализа захтјева банака везаних за екстернализацију пословних материјално значајних активности и израда мишљења о истом;
- редовно и према потреби и у зависности од ризичног профила банке, организовани су састанци са представницима управа и контролних функција банака (ризици, усклађеност и интерна ревизија);
- израда различитих мишљења (о оцјени и квалификацији прекршаја банака и одговорних лица утврђених кроз посредни и непосредни надзор и у вези са давањем сагласности банкама за спољног ревизора и друго);
- учешће у изради инструкција, појашњења и тумачења везано за примјену регулативе заједно са Сектором за извјештавање, регулативу и међународну сарадњу;
- заједно са Сектором за информационо-комуникационе технологије рад на унапређењу и побољшању информатичке подршке новим извјештајним формама, што је у функцији ефикаснијег надзора;
- учешће у радним групама (у текућим и новим пројектима) на изради нове регулативе;
- учешће на семинарима/вебинарима у оквиру пројекта међународних организација, као и у организацији других међународних институција;
- остале активности из области посредног надзора банака.

У 2023. године су прегледом извјештаја, пословних књига, књиговодствене и друге документације извршена два посредна надзора пословања једне банке, која су за предмет надзора имала извјештаје достављене од стране банке на консолидованој и појединачној основи. Након извршених надзора, утврђене су неправилности и неусклађености у пословању, што је констатовано у записницима о извршеном надзору. Банка која је била предмет посредних надзора није уложила приговор на записнике, при чему су истој издата два рјешења са по једним налогом за отклањање неправилности и неусклађености у пословању са роковима за извршење истих.

Као резултат посредног надзора банака, једној банци је издато писмено упозорење због утврђених и евидентних слабости и недостака који немају значај кршења прописа нити битно утичу на тренутно финансијско стање банке, али би могле негативно утицати на финансијско стање, као и на одрживост пословног модела банке у наредном периоду, уколико се не би отклонили. Банка је предузела активности на отклањању предметних слабости и недостатака, а исти јесу и биће предмет праћења и надзора од стране Агенције у наредном периоду.

Активности непосредног надзора банака

У оквиру непосредног надзора вршен је надзор банака на лицу мјеста, односно у самим банкама, а исти се обавља кроз надзорни циклус чији је оквир дефинисан ЗОБ и Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске, одлукама и Планом рада Агенције и другим прописима који регулишу пословање банака, те обухвата сљедеће процесе: планирање надзора (годишњи и оперативни планови надзора), припрему надзора, надзоре у самим банкама, сачињавање основних аката (записник, рјешење са надзорним мјерама, итд.) и даљег поступања у постнадзорном поступку зависно од утврђених неправилности и неусклађености у пословању и наложених мјера за сваку појединачну банку.

Сваки од ових процеса обухвата низ врло сложених активности и радњи, на основу којих се доносе закључци и оцјене о квалитету пословања банке у сегментима који су предмет надзора, утврђују се слабости и неправилности, односно неусклађености са прописима, врши оцјена квалитета управљања ризицима у пословању банака и дају приједлози за доношење рјешења са надзорним мјерама према банкама и одговорним лицима, а све са циљем одржавања сигурности и стабилности банкарског сектора Републике Српске, с тим да је посебан акценат у непосредним надзорима банака обављеним у 2023. години био усмјерен на: управљање кредитним ризиком, управљање ризиком ликвидности, систем управљања и управљање ризицима, као и извршење наложених мјера.

У оквиру непосредног надзора у 2023. години извршене су сљедеће активности:

- у складу са Планом рада Агенције извршена је разрада и припрема кварталних оперативних планова непосредног надзора банака, те су на основу истих формиран тимови за надзор и одређена задужена овлашћена лица за надзор појединачних банака у планираним роковима;
- сходно Процедурама за организовање и провођење непосредног надзора, обављене су припремне радње за организацију и вршење непосредног надзора: најави надзора, контакти са одговорним лицима у банци, дефинисање захтјева за потребном документацијом и информацијама, израда планова за појединачне надзоре (распоред овлашћених лица, задатака и времена у припреми и у надзору на лицу мјеста), преглед достављене документације од стране банке и документације расположиве у Агенцији, одржавање уводних састанака са представницима банке са циљем оцјене степена и квалитета припремљености банке за отпочињање надзора и друго;
- надзори на лицу мјеста у банкама, што је, поред непосредног увида у пословне књиге и документацију банака, укључивало: оперативне састанке надзорних тимова, састанке тимова са члановима управе банака, руководиоцима контролних функција и осталим представницима банака, израду оперативних информација о току надзора, издавање одређених препорука за предузимање корективних активности у току трајања надзора, прикупљање неопходне документације и података са циљем документовања надзорних поступака, одржавање завршног састанка са надлежним лицима у банкама и презентација прелиминарних налаза надзора и слично;
- израда записника о обављеном непосредном надзору,
- при обављању горе наведених послова који се односе на непосредни надзор поштовани су рокови за израду и доставу аката Агенције, права банака на приговор, као и примјена усвојених процедура и интерних аката за обављање непосредног надзора;

- израда приједлога аката Одбору за надзор Агенције након истека рока за приговоре банака (приједлог надзорних мјера према банкама, итд.);
- постнадзорни поступак у Агенцији, који обухвата: анализирање достављене документације која доказује извршење налога, сачињавање информација по истом, даљу организацију и одвијање тока надзора након издатих надзорних мјера банци;
- остале активности које се односе на непосредни надзор.

О налазима надзора сачињавани су записници са чијим садржајем су обавезни да се упознају председник и чланови надзорног одбора банке, председник и чланови управе банке, руководиоци контролних функција, те више руководство банака у чијој је надлежности област која је била предмет надзора.

За утврђене неправилности у примјени закона, подзаконских аката, прописа и одржавања прописаних стандарда, донесена су рјешења са налозима и дати рокови за отклањање утврђених неправилности и недостатака у пословању банака, а банке су у току надзора и у постнадзорном периоду предузимале активности на отклањању истих, те сходно обавези из рјешења, информисале Агенцију о извршењу налога достављањем извјештаја и доказа о извршењу истих у датим роковима.

Крајем 2022. године започете су активности надзора код двије банке које су завршене у 2023. години. Сачињени су записници на које је једна банка уложила приговор, који је дјелимично прихваћен, након чега је Агенција издала два рјешења са укупно 19 налога и двије препоруке. Одговорном члану управе једне банке је, због утврђеног неизвршења раније наложених мјера Агенције, у 2023. години издато и писмено упозорење.

У 2023. години непосредним прегледом пословних књига, књиговодствене и друге документације, у складу са Планом рада Агенције, извршено је осам непосредних надзора у осам банака, који су за предмет имали:

- систем управљања и управљање ризицима код двије банке;
- извршење наложених мјера код четири банке;
- поступање по одредбама Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака¹⁵ и извршење наложених мјера код једне банке;
- поступање по одредбама Одлуке о управљању ризиком ликвидности¹⁶ и извршење наложених мјера код једне банке.

Након извршених непосредних надзора, код свих банака су утврђене одређене неправилности и неусклађености у пословању, што је констатовано у записницима о извршеном надзору. Три банке су уложиле приговор на записнике, који је код једне банке у мањем дијелу прихваћен, док су код друге двије у потпуности одбачени као неосновани, након чега су за осам банака издата рјешења са укупно 79 налога за отклањање неправилности и неусклађености у пословању са роковима за извршење истих, те 14 препорука.

На основу извршених надзора за два одговорна члана управе из двије банке су издата писмена упозорења и то:

- због неизвршења раније наложених мјера Агенције из посредног надзора (које се односе на нетачно извјештавање од стране једне банке на консолидованој и појединачној основи, што је описано у дијелу „Активности посредног надзора банака“) и непосредног надзора, одговорном члану управе једне банке је издато писмено упозорење;
- због неизвршења раније наложених мјера Агенције из непосредног надзора одговорном члану управе једне банке је издато писмено упозорење.

Код једне банке чији је непосредни надзор обављен крајем 2023. године, а записник о извршеном надзору, као и рјешење са налозима за отклањање неправилности и неусклађености у пословању израђени почетком 2024. године, у плану је сачињавање рјешења о писменом упозорењу одговорном члану управе због неизвршења наложених мјера Агенције.

¹⁵ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 48/19, 109/19 и 73/21, 35/23 и 101/23

¹⁶ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 62/21, 65/21 и 117/22

У извршеним непосредним надзорима, утврђене неправилности и неусклађености су се углавном односиле на следеће:

- неадекватно управљање кредитним ризиком (идентификација и евиденција лица у посебном односу са банком и са њима повезаних лица, као и свих група повезаних лица, квалитет оцјене кредитне способности дужника, квалитет мониторинга изложености, ненамјенско трошење кредитних средстава, правовремена идентификација значајног повећања кредитног ризика и статуса неизмирења обавеза, те адекватна класификација кредитних изложености у одговарајуће нивое кредитног ризика и адекватан обрачун очекиваних кредитних губитака, кршење ограничења великих изложености, поштовање дефинисаних нивоа овлаштења код процеса одлучивања о одобравању изложености и др.);
- неадекватно управљање неквалитетном активом;
- неадекватан систем унутрашњих контрола, као и недостаци у попуњавању извјештаја које банке достављају Агенцији;
- неадекватна интерна акта и недоследно провођење донесених интерних аката;
- неадекватна организација и квалитет рада контролних функција у банкама, и друго.

Овлашћена лица Агенције су и у току самих надзора указивали на одређене неправилности и неусклађености у пословању и давала препоруке за отклањање истих.

Осим редовних активности провођења континуираног надзора банака, током 2023. године, запослени у Одјељењима су интензивно учествовали и у:

- активностима на измјени и допуни постојеће подзаконске регулативе, те изради нове подзаконске регулативе;
- прикупљању, изради и достављању информација, извјештаја, података, мишљења интерним и/или екстерним корисницима, и др.
- изради SREP извјештаја за банке чије су матичне банке из земаља ЕУ, те презентацији истих на састанцима (колецима) надзорних тијела из ЕУ;
- размјени информација са надзорним тијелима других земаља укључујући и сарадњу са ФБА;
- активностима на изради мишљења/образложења/инструкција везано за упите банака и других спољних корисника (заједно са другим организационим дијеловима Агенције);
- раду на унапређењу и побољшању информатичке подршке новим извјештајним формама;
- едукативним семинарима везаним за теме из области надзора банака;
- осталим активностима предвиђеним Планом рада Агенције.

2.1.3. Одјељење за надзор недепозитних финансијских организација (микрокредитне организације – МКО и даваоци лизинга – ДЛ)

У складу са Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске, Агенција је надлежна за издавање и одузимање дозвола за рад, издавање одобрења и сагласности, вршење надзора, доношење општих аката и подзаконских прописа, те обављање других послова у оквиру континуираног надзора МКО и ДЛ.

Микрокредитне организације

Законом о микрокредитним организацијама¹⁷ (у даљем тексту: Закон о МКО) уређено је оснивање, регистрација, дјелатност, облик организовања, пословање, начин управљања, престанак рада и надзор пословања МКО.

Функцију надзора над МКО обавља Агенција непосредним и посредним надзором, путем Одјељења за надзор недепозитних финансијских организација (у даљем тексту овог поглавља: Одјељење), сходно Закону о МКО, подзаконским актима Агенције, Плану рада Агенције као и другим релевантним законским прописима, стандардима опрезног пословања, добрим праксама и интерним актима МКО.

¹⁷ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 64/06 и 116/11

Надзор обухвата одржавање минималних стандарда пословања, адекватност система управљања и рад органа МКО, стање и одржавање капитала/улога МКО, квалитет кредитног портфолија, ликвидност, профитабилност, пословање с повезаним лицима и друго.

У овом извјештајном периоду МКО са сједиштем у Републици Српској чинило је 15 МКО, и то 13 МКД и двије МКФ. Једном МКД издата је дозвола за рад у мају мјесецу 2023. године, а кредитну активност је започело у јуну 2023. године.

Такође је у Републици Српској у овом извјештајном периоду, преко организационих дијелова, пословало и девет МКО (седам МКФ и двије МКД) чије је сједиште у ФБиХ.

Сходно Плану рада Агенције, Одјељење је у току 2023. године кроз непосредни надзор прегледом пословних књига, књиговодствене и друге документације извршило девет непосредних надзора МКО и то шест надзора свеобухватног пословања за пет МКД и за једну МКФ, те три непосредна надзора извршења налога по издатим рјешењима за три МКД.

Поред непосредног надзора, Агенција је извршила и три посредна надзора од којих се један надзор односио на извршење налога по издатом рјешењу, а два надзора на контролу регулаторних извјештаја.

Током надзора МКО, прегледана је релевантна документација и обављени су разговори са одговорним лицима, који су од значаја за укупну процјену пословања МКО.

О извршеном непосредном и посредном надзору МКО, сачињени су записници, а у остваленом року једно МКД је уложило приговор на записник, који је у потпуности одбијен као неоснован. За неправилности и неусклађености утврђене записницима о посредном и непосредном надзору МКО, Агенција је издала десет рјешења са укупно 28 налога и 11 препорука (код два МКД нису утврђене неправилности).

Надзором су утврђене неправилности и неусклађености у пословању МКО, које су се односиле на следеће:

- неправилности и неусклађености у раду управног одбора и других органа управљања,
- слабости у раду интерне ревизије,
- непотпуност интерних аката, као и међусобна неусклађеност истих, те неусклађеност са подзаконским прописима,
- неправилности и неусклађености у књиговодственој евиденцији и регулаторном извјештавању.

Надзор извршења налога по раније издатим рјешењима Агенције (код четири МКД) је обухватио 25 налога и седам препорука. Сачињени су записници, а у остављеном року МКД нису уложила приговоре на записнике.

МКО су, сходно обавезама проистеклим из рјешења, благовремено информисале Агенцију о извршењу налога достављањем извјештаја и друге релевантне документације, на основу чега је Одјељење сачинило информације о статусу извршења налога по издатим рјешењима.

Одјељење је у извјештајном периоду вршило и посредни надзор, односно праћење и анализу пословања МКО са сједиштем у Републици Српској и организационих дијелова МКО са сједиштем у ФБиХ који послују у Републици Српској, на основу извјештаја чија је форма, садржај, динамика и начин достављања прописан законом и подзаконским актима Агенције и другим прописима који регулишу пословање истих.

Извјештајну основу МКО са сједиштем у Републици Српској чини један мјесечни и 12 кварталних извјештаја.

Организациони дијелови МКО који послују у Републици Српској, а чије је сједиште у ФБиХ (девет МКО), су дужни достављати извјештаје и то један мјесечни и четири квартална извјештаја, појединачно по организационим дијеловима и збирно за све организационе дијелове у Републици Српској. Билансне позиције организационих јединица МКО са сједиштем у ФБиХ укључене су у билансе матичних МКО.

Даваоци лизинга

У овом извјештајном периоду није било регистрованих ДЛ са сједиштем у Републици Српској.

Дозволу за обављање послова лизинга (финансијски и оперативни лизинг) са 31.12.2023. године имале су 4 пословне јединице које су у саставу четири друштва за послове лизинга са сједиштем у

ФБиХ. Агенција је за поменуте пословне јединице ДЛ обављала надзор на основу извјештаја, које чине један мјесечни и пет кварталних извјештаја.

Такође, подаци о финансијском лизингу ДЛ укључују и податке организационог дијела једне банке са сједиштем ФБиХ, који обавља послове финансијског лизинга, а извјештајну основу истога чине један мјесечни извјештај и два квартална извјештаја.

Извјештаји су по садржају, облику, начину и роковима достављања, прописани Одлуком о облику и садржају извјештаја које даваоци лизинга достављају Агенцији за банкарство Републике Српске¹⁸.

Билансне позиције организационих јединица ДЛ ФБиХ укључене су у билансе матичних ДЛ.

Осим редовних активности провођења континуираног надзора МКО и ДЛ, у току 2023. године, запослени у Одјељењу су интензивно учествовали и у:

- активностима на измјени и допуни постојеће подзаконске регулативе, те изради нове подзаконске регулативе (у сарадњи са Сектором за извјештавање, регулативу и међународну сарадњу);
- раду на унапређењу и побољшању информатичке подршке новим извјештајним формама, кроз израду нових упита и анализа, што је у функцији ефикаснијег и ефективнијег надзора (у сарадњи са Сектором за информационе – комуникационе технологије);
- осталим активностима предвиђеним Планом рада Агенције.

Одјељење је имало активну сарадњу са МКО путем састанака са представницима МКО. Такође, размјењивани су подаци и информације и анализе са осталим организационим дијеловима Агенције, као и информације и подаци о постнадзорном поступку и праћењу извршења налога сходно рјешењима о наложеним мјерама. Такође, Одјељење је редовно сачињавало мишљење о оцјени и квалификацији прекршаја МКО и одговорних лица утврђених кроз посредни и непосредни надзор.

Настављена је и сарадња са ФБА, у смислу рјешавања текућих питања надзора и извјештавања.

2.1.4. Одјељење за надзор спречавања прања новца и финансирања тероризма и надзор обављања платног промета у банкарском систему

Одјељење за надзор спречавања прања новца и финансирања тероризма и надзор обављања платног промета у банкарском систему (у даљем тексту овог поглавља: Одјељење) надзире рад финансијских организација на лицу мјеста и путем достављања прописаних мјесечних и годишњих извјештаја. Надзор је вршен на основу ЗОБ, Закона о МКО, Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности¹⁹, Закона о унутрашњем платном промету²⁰, Закона о девизном пословању²¹, одлука Агенције, Плана рада Агенције и других прописа који регулишу ове области.

Одјељење је у складу са Планом рада Агенције извршило укупно десет надзора пословања банака и МКО и то: три надзора спречавања прања новца и финансирања терористичких активности и обављања платног промета у банкама; три надзора спречавања прања новца и финансирања терористичких активности у МКО и четири надзора извршења налога по раније издатим рјешењима Агенције (двје банке и двје МКО).

У надзору извршеном у банкама утврђено је да банке примјењују минималне стандарде спречавања прања новца и финансирања терористичких активности и обављања платног промета, али су у појединим банакама утврђени одређени недостаци и неусклађености који се огледају у следећем:

- није ажуриран Програм, политике и процедуре за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности;
- није ажуриран Регистар профила клијента за физичка и правна лица;
- није у потпуности обезбијеђена документованост досијеа правних и физичких лица;

¹⁸ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 100/07, 126/10 и 123/12

¹⁹ „Службени гласник БиХ“ бр. 47/14 и 46/16

²⁰ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 52/12, 92/12, 58/19 и 38/22

²¹ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 96/03, 23/06, 92/09, 20/14 и 20/18

- нису обухваћени сви елементи ризика који се односе на анализу и процјену ризика одређених производа и услуга код банке (аутоматизована мјењачница, услуга преноса новца путем "Western Union", обављање трансакција путем посредника за „on line“ плаћања, услуга издавања сефа);
- није на адекватан начин вршено праћење повезаних и неуобичајених трансакција.

У надзору извршеном у МКО утврђено је да су исте предузеле значајне активности на провођењу прописа из области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, али су у појединим МКО утврђени одређени недостаци и неусклађености који се огледају у сљедећем:

- није редовно ажуриран Програм, политике и процедуре за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности;
- није редовно ажуриран Програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених радника из области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности;
- нису адекватно дефинисани послови и обавезе овлашћеног лица које обавља послове координације активности на спречавању прања новца и финансирања терористичких активности;
- није ажуран Регистар профила клијента за физичка и правна лица;
- није обезбијеђена редовна интерна и спољна ревизија о провођењу законских обавеза на спречавању прања новца и финансирања терористичких активности.

У надзору извршења налога по раније издатим рјешењима (код двије банке и двије МКО) нису утврђени недостаци и неправилности у пословању из области платног промета и спречавања прања новца и финансирања терористичких активности (исте су у потпуности извршиле налоге Агенције).

Функционисање платног промета у банкарском сектору Републике Српске успјешно је обављано током 2023. године, а утврђене су мање неправилности (неправилно попуњени платни налози, неадекватно провођење активности на гашењу неактивних рачуна правних и физичких лица, неажурирана документација за правна и физичка лица) у дијелу обављања послова из области унутрашњег платног промета.

О извршеном надзору су сачињени записници који су достављени банкама и МКО. На записнике о извршеном надзору банке и МКО нису уложили приговоре.

Одјељење је поред указивања на неправилности у току надзора, путем шест рјешења (три банке и три МКО) издало 13 налога банкама и седам налога МКО са роковима за отклањање утврђених неправилности и недостатака у пословању.

За потребе Агенције, Одјељење је редовно сачињавало информације о предузетим мјерама и о извршењу налога банака и МКО.

Одјељење у надзору банака и других финансијских организација континуирано сарађује са Државном агенцијом за истраге и заштиту, Финансијско-обавјештајним одјељењем (у даљем тексту: ФОО), а сходно Закону о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности у писаној форми редовно обавјештава ФОО о утврђеним неправилностима у раду истих и њиховој усклађености са минималним стандардима спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

Одјељење је на захтјев и у склопу својих редовних активности достављало надлежним органима (Министарство унутрашњих послова Републике Српске, Министарство безбједности БиХ, тужилаштва и други) све релевантне информације о отвореним рачунима, сефовима и друго, за правна или физичка лица за која постоји основана сумња да су учествовали у прању новца или другим незаконитим активностима које се могу довести у везу са прањем новца или финансирањем терористичких активности.

Током 2023. године, Одјељење је имало континуиране контакте и кореспонденцију са банкама и МКО путем захтјева за доставу документације, података и образложења, те путем инструкција и обавјештења.

Извјештавање Агенције о трансакцијама за које је прописано извјештавање било је на задовољавајућем нивоу, а банке и МКО су сходно законској и подзаконској регулативи редовно и на прописани начин извјештавале Агенцију.

У овом извјештајном периоду представници Агенције су активно учествовали у раду Радне групе за израду Нацрта закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, те су присуствовали семинарима и радионицама које су се односиле на спречавање прања новца и

финансирања терористичких активности. Такође, Одјељење је редовно сачињавало мишљење о оцјени и квалификацији прекршаја банака, МКО и одговорних лица утврђених кроз посредни и непосредни надзор.

2.1.5. Одјељење за надзор обезбјеђења заштите права корисника финансијских услуга у банкарском систему

Одјељење за надзор обезбјеђења заштите права корисника финансијских услуга у банкарском систему (у даљем тексту овог поглавља: Одјељење) надзире рад финансијских организација непосредно на лицу мјеста и посредно путем прописаних извјештаја које исте периодично достављају Агенцији. Надзор је вршен на основу ЗОБ, Закона о МКО, Закона о лизингу²², одлука и Плана рада Агенције, интерних аката и других прописа који регулишу ову област, а посебна пажња је посвећена писменим приговорима корисника финансијских услуга.

Надзором су обухваћене банке са сједиштем у Републици Српској и организационе јединице банака које послују у Републици Српској, а чије је сједиште у ФБиХ, МКО са сједиштем у Републици Српској и организационе јединице МКО које послују у Републици Српској, а чије је сједиште у ФБиХ и пословне јединице ДЛ које послују у Републици Српској, а чије је сједиште у ФБиХ (тренутно нема ДЛ са сједиштем у Републици Српској).

Одјељење је у овом извјештајном периоду у складу са Планом рада Агенције извршило укупно 13 непосредних надзора банака и МКО и то:

- три надзора заштите права корисника финансијских услуга у банкама;
- два надзора извршења налога по рјешењу Агенције у банкама;
- шест надзора заштите права корисника микрокредита и
- два надзора извршења налога по рјешењу Агенције у МКО.

О извршеном надзору су сачињени записници који су достављени банкама и МКО, а за утврђене неправилности у примјени прописа и одржавању прописаних стандарда, сачињена су четири рјешења банака (три банке чије је сједиште у Републици Српској и једна банка чије је сједиште у ФБиХ, а која послује у Републици Српској) и седам рјешења МКО (четири МКО чије је сједиште у Републици Српској и три МКО чије је сједиште у ФБиХ, а које послују у Републици Српској), којима су дати налози са роковима за отклањање утврђених неправилности и неусклађености у пословању.

У извршеним надзорима у банкама са сједиштем у Републици Српској, тако и у филијалама/ пословницама банака чије је сједиште у ФБиХ, а које послују у Републици Српској, утврђено је да су исте предузеле значајне активности на обезбјеђењу заштите права корисника банкарских услуга. Међутим, надзиране банке још увијек у појединим сегментима у потпуности адекватно не обезбјеђују заштиту права корисника банкарских услуга:

- стандардни информациони листови, уговори и отплатни планови не садрже све прописане обавезне елементе или обавезни елементи нису у потпуности прецизно и јасно дефинисани;
- постоји међусобна неусклађеност интерних аката и докумената, а одредбе истих нису прецизно и јасно дефинисане, односно нису у потпуности у складу са релевантним прописима;
- интерна акта и уговори садрже одредбе које нису у складу са добрим пословним обичајима и основним начелима заштите права корисника финансијских услуга, те нису у складу са одредбама Закона о облигационим односима²³.

Одјељење је у овом извјештајном периоду, поред указивања на неправилности и давања препорука у току самих надзора банака, путем четири рјешења издало укупно 21 налог за отклањање уочених недостатака и неправилности и то: три рјешења са 12 налога банкама чије је сједиште у Републици Српској и једно рјешење са девет налога банци чије је сједиште у ФБиХ, а која послује у Републици Српској. Такође, Одјељење је кроз два рјешења издало четири препоруке за побољшање пословања у дијелу заштите права корисника финансијских услуга и то двије препоруке за банку чије је сједиште у Републици Српској и двије препоруке за банку чије је сједиште у ФБиХ, а која послује у Републици Српској.

²² „Службени гласник Републике Српске“ бр. 70/07 и 116/11

²³ „Службени лист СФРЈ“ бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“ бр. 17/93, 3/96, 39/2003 и 74/04

У надзору извршења налога Агенције код једне банке са сједиштем у Републици Српској, утврђено је да иста један налог није у потпуности извршила, те је Агенција предузела прописане мјере надзора (издато Упозорење) према одговорном члану Управе банке. Такође, код једне банке са сједиштем у ФБиХ, а која послује у Републици Српској је утврђено да су раније издати налози извршени, односно да је иста предузела прописане мјере на обезбјеђењу заштите права и интереса корисника банкарских услуга.

У надзорима извршеним у МКО утврђено је да су исте предузеле значајне активности на обезбјеђењу заштите права корисника микрокредита. Међутим, надзиране МКО још увијек у појединим сегментима у потпуности адекватно не обезбјеђују заштиту права корисника микрокредита:

- стандардни информациони листови, уговори и отплатни планови не садрже све прописане обавезне елементе или обавезни елементи нису у потпуности прецизно и јасно дефинисани;
- постоји међусобна неусклађеност интерних аката и докумената, а одредбе истих нису прецизно и јасно дефинисане, односно нису у потпуности у складу са релевантним прописима;
- интерна акта и уговори садрже одредбе које нису у складу са добрим пословним обичајима и основним начелима заштите права корисника финансијских услуга, те нису у складу са одредбама Закона о облигационим односима.

Одјељење је у овом извјештајном периоду, поред указивања на неправилности и давања препорука у току надзора МКО, путем седам рјешења издало укупно 25 налога за отклањање уочених недостатака и неправилности и то: четири рјешења са 12 налога МКО чије је сједиште у Републици Српској и три рјешења са 13 налога МКО чије је сједиште у ФБиХ, а које послују у Републици Српској. Такође, Одјељење је кроз четири рјешења издало укупно пет препорука за побољшање пословања у дијелу заштите права корисника финансијских услуга и то: три препоруке МКО чије је сједиште у Републици Српској и двије препоруке МКО чије је сједиште у ФБиХ, а која послује у Републици Српској.

У извјештајном периоду обављена су два надзора извршења налога у МКО чије је сједиште у ФБиХ, а које послују у Републици Српској, те је утврђено да су исте предузеле прописане мјере на обезбјеђењу заштите права и интереса корисника микрокредита (раније издати налози извршени).

Одјељење је редовно пратило извјештаје о писменим приговорима клијената које банке/МКО/ДЛ достављају Агенцији. За потребе Агенције, Одјељење је редовно сачињавало информације и извјештаје о предузетим мјерама и извршењу налога, а проведени су и потребни постнадзорни поступци.

Одјељење је, такође, обављало интерну кореспонденцију (између одјељења и сектора у Агенцији), а нарочито је интензивна била сарадња и размјена информација са Омбудсманом за банкарски систем Републике Српске. Такође, Одјељење је редовно сачињавало мишљење о оцјени и квалifikацији прекршаја банака, МКО, ДЛ и одговорних лица утврђених кроз посредни и непосредни надзор.

2.1.6. Одјељење за надзор интерних модела банака

Одјељење за надзор интерних модела банака (у даљем тексту овог поглавља: Одјељење) надзире рад банака са сједиштем у Републици Српској кроз анализу и провјеру интерних методологија и модела за мјерење и управљање ризицима у складу са одредбама ЗОБ, одлукама и Планом рада Агенције.

У дијелу који се односи на надзор интерних методологија за вредновање финансијске имовине, модела интерних рејтинга, односно надзор PD модела (вјероватноћа наступања статуса неизмирења обавеза - енгл. Probability of default), LGD модела (губитак услед наступања статуса неизмирења обавеза - енгл. Loss given default), модела за вредновање хартија од вриједности, индивидуалне процјене и вредновања имовине, Одјељење је у 2023. години извршило надзор (посредни и непосредни надзор) у четири банке и то:

- надзор једне банке који је започет крајем 2022. године, а окончан у 2023. години, након чега је о извршеном надзору сачињен записник, као и рјешење са налозима за отклањање утврђених неправилности и неусклађености у пословању;

- надзори двије банке који су започети и окончани у 2023. години, након чега су о извршеним надзорима сачињени записници, као и рјешења са налозима за отклањање утврђених неправилности и неусклађености у пословању;
- надзор једне банке који је започет крајем 2023. године и који је у току.

Након извршених, односно окончаних надзора у 2023. години у три банке су утврђене одређене неправилности и неусклађености у предметном сегменту, што је констатовано у записницима о извршеном надзору. Двије банке су уложили приговор на записнике, који је код једне банке у мањем дијелу прихваћен, док је код друге у потпуности одбачен као неоснован, након чега су за три банке издата рјешења са укупно 69 налога за отклањање неправилности и неусклађености у пословању са роковима за извршење истих, те значајан број препорука. За четврту банку је у току сачињавање записника, након чега ће се издати рјешење са налозима за отклањање неправилности и неусклађености у пословању са роковима за извршење истих.

Додатно, на основу извршеног посредног надзора једне банке који је за предмет имао извршење налога издатих рјешењем Агенције, записником о извршеном надзору је утврђено да банка није извршила један налог на начин и у року како је предвиђено предметним рјешењем. Банка је уложила приговор на записник, који је у потпуности одбачен као неоснован, те је, због неизвршења предметног налога на начин и у року како је предвиђено предметним рјешењем, одговорном члану управе банке издато писмено упозорење.

Одјељење је обављало интерну кореспонденцију (између одјељења и сектора у Агенцији), а нарочито је интензивна била сарадња и размјена информација са Одјељењем за надзор великих банака и Одјељењем за надзор средњих и малих банака. Одјељење је у сарадњи са Сектором за правне послове и Сектором за информационе-комуникационе технологије учествовало у анализи захтјева банака за екстернализацију. Такође, Одјељење је редовно сачињавало мишљење о оцјени и квалитету прекршаја банака и одговорних лица утврђених кроз посредни и непосредни надзор. Одјељење је учествовало у едукативним семинарима везаним за теме из области интерних модела банака.

2. СЕКТОР ЗА ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Сектор за правне послове (у даљем тексту овог поглавља: Сектор) извршавао је планиране активности које су се односиле на: пружање правне помоћи, савјета и мишљења у оквиру правних питања руководству Агенције и осталим организационим дијеловима; праћење примјене и анализирање законских и других прописа, који се односе на дјелатност Агенције, банака, МКО и других финансијских организација банкарског система; у сарадњи са другим организационим дијеловима, израђивање нацрта и приједлога општих акта Агенције и подзаконских прописа; по налогу директора организовање и припремање сједнице управног одбора, одбора за надзор и одбора за реструктурирање; учешће у изради или пружање подршке осталим организационим дијеловима при изради уговора, споразума, меморандума те остале документације у пословима из дјелатности Агенције; сарадњу са Јединицом за надзор и осталим организационим дијеловима Агенције приликом уочених неправилности у нацртима рјешења осталих сектора; израду прекршајних налога и захтјева за покретање прекршајног поступка и подношење надлежним органима; заступање Агенције пред судовима и другим државним органима и организацијама; обраду захтјева банака и других финансијских организација банкарског система за давање дозвола, сагласности, одобрења и мишљења са израдом приједлога за доношење рјешења, закључака и мишљења по поднесеним захтјевима; вођење евиденције банака, МКО и других финансијских организација банкарског система; одговора на правна питања банака, МКО и других финансијских организација банкарског система; поступање по приговорима клијената на рад банака; одговарање на питања правних и физичких лица везана за примјену прописа у области која је у надлежности Агенције, а која не спадају у надлежност омбудсмана или других организационих дијелова Агенције; обављање послова из области радних односа у Агенцији.

У току извјештајног периода, по основу захтјева банака Сектор је издао: једанаест (11) дозвола за оснивање организационих дијелова; девет (9) рјешења којима су издата мишљења на елаборат о економској оправданости оснивања организационог дијела; једно (1) одобрење за емисију редовних акција; седамнаест (17) сагласности за именовање чланова надзорног одбора банке; седам (7) сагласности за члана управе банке; девет (9) сагласности за именовање спољног ревизора финансијских извјештаја; осам (8) сагласности за именовање спољног ревизора информационог система; осам (8) сагласности за промјену адресе; девет (9) сагласности за екстернализацију; шест (6) сагласности на измјену и допуну статута; једну (1) сагласност за стицање квалификованог контролног учешћа и пет (5) за укључивање добити из 2022. године у ставку редовног основног капитала; двије (2) сагласности за укључивање субординисаног дуга у ставку редовног капитала, тринаест (13) сагласности на измјену одлуке о организовању (оснивачки акт) и једну (1) сагласност за купопродају пласмана.

По основу захтјева МКО, Сектор је издао: педесет (50) дозвола за оснивање организационих дијелова; двије (2) дозволе за рад (основане су нове МКО); петнаест (15) сагласности за именовање спољног ревизора финансијских извјештаја; једанаест (11) сагласности за промјену адресе; десет (10) сагласности на измјену и допуну статута; једну (1) сагласност на статут; десет (10) сагласности на измјене и доуне уговора о оснивању; једну (1) сагласност на уговор о оснивању и шест (6) сагласности на измјену одлуке о организовању (оснивачки акт).

У току извјештајног периода, банкама је укупно издато стотинуосам (108) сагласности, од чега је свих стотинуосам (108) сагласности издато банкама са сједиштем у Републици Српској, док је МКО издато стотинушест (106) сагласности, од чега је осамдесеттри (83) сагласности издато МКО са сједиштем у Републици Српској, а двадесеттри (23) сагласности је издато МКО са сједиштем у ФБиХ.

Издата је једна (1) дозвола за рад односно за оснивање организационог дијела/пословне јединице лизинг друштва у Републици Српској.

У извјештајном периоду обрађено је осам (8) приговора на рад банака, упућених Агенцији од стране правних лица.

Издате су двије (2) потврде банкама у Републици Српској да имају дозволу за рад Агенције.

Надлежним организационим дијеловима у Агенцији, Јединици за надзор, Јединици за реструктурирање и Сектору за ИКТ упућено је укупно седамдесет (70) захтјева за изјашњење о оцјени тежине прекршаја и то педесет (50) захтјева за изјашњење о оцјени тежине прекршаја банака и двадесет (20) захтјева за изјашњење о оцјени тежине прекршаја МКО.

Сектор за правне послове је у оквиру своје надлежности у току извјештајног периода издао укупно седамнаест (17) прекршајних налога од којих се девет (9) прекршајних налога односи на банке и МКО као правна лица и осам (8) прекршајних налога је издато одговорним лицима у банкама и МКО. Сви прекршајни налози су прихваћени од правних лица и одговорних лица у правним лицима којима су изречени, те су благовремено уплаћене новчане казне одређене у налозима.

Сектор је у току извјештајног периода, одговорио на двадесетчетири (24) упита који су му упућени од стране правних лица у БиХ (банке са сједиштем у ФБиХ, банке са сједиштем у иностранству, адвокатских канцеларија, судова из Републике Српске, Министарства финансија Републике Српске, Комисије за хартије од вриједности Републике Српске).

Извршене су све планиране активности у области радних односа. Поред рјешења о годишњим одморима за 2023. годину која су донесена за све запослене у Агенцији, донесено је још тристотинечетрдесет (340) аката из области радних односа (рјешење о плаћеном одсуству по основу вјерског празника, рјешења о плаћеном одсуству ради смрти ужег члана породице, потврде о сталном радном односу, одлуке о исплати јубиларних награда, рјешења о пензионисању, одлуке о исплати отпремнине по основу одласка радника у пензију, измјене и допуне Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова Агенције, уговори о раду на неодређено и одређено вријеме, уговори о дјелу, анекси уговора о раду, итд.)

Сектор је у току извјештајног периода израдио два (2) пословника, седам (7) правилника, три (3) процедуре, један (1) етички кодекс, три (3) приједлога за измјене одлука које се односе на рад банака и два (2) приједлога за измјене одлука које се односе на рад МКО, те доставио четрнаест (14) одлука на објаву у „Службени гласнику Републике Српске“.

Закључена су два (2) Уговора (пословна односа) са институцијама БиХ.

Активно је девет (9) судских спорова у којима је Агенција тужена страна и то: пет (5) управних спорова гдје су по четири спора донесене првостепене одлуке у корист Агенције, али су предмети и даље активни јер су изјављени правни лијекови или постоји могућност изјављивања истих, а у једном од пет управних спорова још није донијета првостепена одлука; три (3) парнична поступка од којих су два прекинута, те се по истим не предузимају процесне радње до поновног покретања истих од супротне стране; један (1) радни спор. Агенција очекује позитиван исход по наведеним судским поступцима.

Агенција је покренула један (1) извршни поступак које је у кратком времену окончан, те се Агенција наплатила по истом.

У извјештајном периоду сачињена су тридесетдва (32) мишљења која се односе на банке, од чега се: девет (9) мишљења односи на елаборат о економској оправданости оснивања новог организационог дијела, пет (5) мишљења су у вези укључивања добити текућег периода у ставке редовног основног капитала, десет (10) мишљења се односе на именовање спољног ревизора, једно (1) мишљење је у вези промјене сједишта/адресе организационог дијела, једно (1) мишљење је у вези претходне сагласности за емисију акција, једно (1) мишљење је у вези претходне сагласности за стицање квалификованог учешћа у банци, једно (1) мишљење је у вези претходне сагласности за емисију обвезница, два (2) мишљења су у вези укључивања субординисаног дуга у ставке допунског капитала Банке, једно (1) мишљење је у вези промјене организационог облика организационог дијела, те једно (1) мишљење је у вези давања сагласности на продају пласмана Банке. Сва мишљења се односе на банке са сједиштем у Републици Српској.

У извјештајном периоду сачињено је седамнаест (17) мишљења која се односе на МКО, од чега су два (2) мишљења у вези давања дозволе за рад МКО и обављање микрокредитних послова (оснивање два (2) нова МКД), те петнаест (15) мишљења у вези давања сагласности за именовање спољног ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Свих седамнаест (17) мишљења су се односила на МКО са сједиштем у Републици Српској.

У току извјештајног периода сачињено је једно (1) мишљења које се односи на даваоца лизинга, а које се односило на оснивање пословне јединице даваоца лизинга у Републици Српској, а које има сједиште у ФБиХ.

У току извјештајног периода извршена је и техничка припрема и обрада материјала за сједнице Управног одбора Агенције (8 сједница), Одбора за надзор (32 сједнице) и Одбора за реструктурирање (11 сједница). Израђени су записници са свих наведених сједница, те припремљени акти за потпис, односно даљу отпрему корисницима након њиховог усвајања на сједницама. Извршена је техничка припрема и обрада разних и бројних докумената урађених од стране организационих дијелова у Агенцији (документи за отпрему корисницима изван Агенције, као и они за употребу унутар Агенције - дописи, овлашћења, извјештаји, анализе, записници, допуне записника, рјешења, одлуке, правилници, приручници, упутства, ...); вршена је електронска размјена докумената са организационим дијеловима Агенције, као и електронско архивирање докумената на серверу Агенције, те увезивање и коричење записника и разних докумената по потреби Агенције.

С обзиром на количину технички припремљених и обрађених докумената и њихову разврстаност (449 фолдера; 2.952 фајла - неки фајлови садрже и до 20-30 дописа), исти нису исказани бројчано, већ количином меморије коју ти документи заузимају на диску (859 MB меморије).

3. ЈЕДИНИЦА ЗА РЕСТРУКТУРИРАЊЕ

Јединица за реструктурирање (у даљем тексту овог поглавља: Јединица) је послове из свог дјелокруга рада извршавала у складу са Планом рада Агенције.

Најзначајнија активност Јединице у 2023. години, односила се на спровођење посредне контроле свих (осам) банака са сједиштем у Републици Српској, које су за предмет имале утврђивање постојања значајних препрека за спровођење поступка реструктурирања банака сходно одредбама ЗОБ, односно утврђивање износа прихватљивих обавеза банака сходно Одлуци о минималним захтјевима за капитал и прихватљиве обавезе²⁴ (у даљем тексту: Одлука о MREL захтјеву), те израчунавање минималног захтјева за капитал и прихватљиве обавезе банака (MREL захтјев), сходно одредбама ЗОБ и одредбама Одлуке о MREL захтјеву. Такође, у оквиру поменутих посредних контрола, извршена је и контрола поступања банака према одредбама Одлуке о подацима и информацијама које се достављају Агенцији за банкарство Републике Српске за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе²⁵ (у даљем тексту: Одлука о подацима и информацијама) и Упутства о начину попуњавања извјештаја који се достављају Агенцији за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе²⁶ (у даљем тексту: Упутство), као и поступање банака у складу са документом Очекивања од банака у планирању реструктурирања-Смјернице, а везано за примјену два подручја „Управљање“ и „Комуникација“. О спроведеним контролама су сачињени записници и достављени банкама у прописаном року, а по окончању контрола, банкама се достављају рјешења са налозима и препорукама, те одређују рокови за отклањање утврђених недостатака и неправилности, а све сходно одредбама ЗОБ, Одлуке о MREL захтјеву, те Одлуке о начину спровођења контроле и налагања мјера у сврху извршавања задатака и циљева из надлежности реструктурирања банака²⁷. Банке су, сходно обавези из рјешења, дужне да информишу Агенцију о извршењу налога и препорука достављањем извјештаја и доказа у датим роковима. Јединица редовно прати извршење налога и препорука по издатим рјешењима.

У току извјештајног периода утврђене су критичне функције за осам банака на основу Методологије за одређивање критичних функција у банкама, те ажурирани планови реструктурирања за свих осам банака, а све са финансијским подацима на дан 31.12.2022. године. Јединица је претходно извршила контролу потпуности и тачности извјештаја које су банке доставиле за потребе ажурирања планова реструктурирања са финансијским подацима на дан 31.12.2022. године, а све у складу са Одлуком о подацима и информацијама и пратећим Упутством.

У складу са Правилником о размјени података и информација између Јединице за надзор и Јединице за реструктурирање, Јединици за надзор су достављене информације о плановима опоравка које су банке дужне достављати Агенцији, односно прегледу дијелова планова опоравка који су у дјелокругу рада Јединице.

Значајне активности Јединице су се односиле и на унапређење подзаконских аката из области реструктурирања банака. Током извјештајног периода сачињена је и усвојена Одлука о минималним захтјевима за капитал и прихватљиве обавезе. Одлука је сачињена у оквиру извршене ревизије подзаконских аката релевантних за примјену и увођење MREL захтјева. Поред наведеног, израђени су и усвојени сљедећи акти: Одлука о подацима и информацијама које се достављају Агенцији за банкарство Републике Српске за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе²⁸, те Упутство о начину попуњавања извјештаја који се достављају Агенцији за банкарство Републике Српске за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе²⁹. Дефинисани су и пратећи извјештајни обрасци - сет образаца са подацима и информацијама за потребе израде и ажурирања плана реструктурирања банке и банкарске групе и сет образаца са подацима и информацијама за потребе извјештавања о MREL захтјеву. Наведена документа сачињена су за потребе увођења нове групе извјештаја који ће Агенцији омогућити

²⁴ „Службени гласник Републике Српске“ број 19/23

²⁵ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 51/19 и 120/21

²⁶ „Службени гласник Републике Српске“ број 60/19

²⁷ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 62/21 и 15/22

²⁸ „Службени гласник Републике Српске“ број 68/23

²⁹ „Службени гласник Републике Српске“ број 76/23

праћење нивоа испуњености утврђеног MREL захтјева. Иста су објављена на интернет страници Агенције.

С циљем имплементације захтјева из документа „Очекивања од банака у планирању реструктурирања-Смјернице“ везано за подручје Капацитет покрића губитка и докапитализација, припремљен је и приједлог документа „Оперативне смјернице за израду приручника за примјену инструмента реструктурирања властитим средствима банке“. Исти је објављен у форми нацрта на интернет страници Агенције, за потребе јавне расправе.

У сегменту међународне сарадње, у извјештајном периоду су започете пројектне активности са Европском банком за обнову и развој (EBRD) и Свјетском банком. Пројекат EBRD-а је фокусиран на студију о дефинисању MREL прихватљивих инструмената и реструктурирање банака на западном Балкану, док је техничка помоћ Свјетске банке усмјерена на питања у погледу операционализације документа Очекивања од банака у планирању реструктурирања и планове реструктурирања банака које израђује Јединица.

Остале активности у Јединици односиле су се на:

- израду, на захтјев Сектора за правне послове, седам изјашњења о оцјени тежине прекршаја утврђених записницима у оквиру проведених посредних контрола банака, степену њихове опасности и посљедицама прекршаја, те да ли се минималним казнама (казненим налозима) може постићи сврха кажњавања банака, односно одговорног лица у истима,
- припрему и достављање информације АОД БиХ о резултатима процјене могућности реструктурирања банака са финансијским подацима на дан 31.12.2021. године,
- припрему и достављање захтјева Комисији за хартије од вриједности Републике Српске за достављање података и информација у сврху израде плана реструктурирања банке са финансијским подацима на дан 31.12.2022. године,
- ревизију приједлога измјена и допуна ЗОБ у дијелу који дефинише реструктурирање банака. Припремљене измјене и допуне се односе на потребна усклађивања ЗОБ са Директивом (ЕУ) 2014/59/EU (Bank Recovery and Resolution Directive - BRRD 1) и Директивом (ЕУ) 2019/879/EU (Bank Recovery and Resolution Directive - BRRD 2),
- сарадњу са Сектором за извјештавање регулативу и међународну сарадњу на изради Упитника за процјену потенцијалних ризика у банкарском сектору, а у дијелу који се односи на главне препреке за издавање инструмената прихватљивих за MREL и планиране изворе финансирања.
- припрему одговора на упите Удружења банака БиХ из области реструктурирања банака,
- припрему одговора на питања банака упућених у оквиру јавне расправе о подзаконским актима из области реструктурирања који су усвојени у извјештајном периоду.

4. СЕКТОР ЗА ИЗВЈЕШТАВАЊЕ, РЕГУЛАТИВУ И МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ

У складу са Планом рада Агенције за 2023. годину активности Сектора за извјештавање, регулативу и међународну сарадњу (у даљем тексту овог поглавља: Сектор) у периоду од 01.01. до 31.12.2023. године, односиле су се на израду и унапређење регулаторног и извјештајног оквира, размјену података и информација са другим домаћим и страним институцијама и организацијама, даљи развој методологија за надзор банака, провођење надзорног тестирања отпорности на стрес, координацију пројеката пружања техничке помоћи од стране међународних институција, као и координацију и унапређење сарадње са међународним финансијским институцијама, регионалним и другим организацијама, те билатералне сарадње са банкарским регулаторима из других земаља.

5.1. Развој и унапређење регулаторног оквира којим се регулише рад банака и других субјеката банкарског система

Активности реформе регулаторног оквира за пословање и надзор банака и других субјеката банкарског система, са циљем унапређења и усклађивања са најбољим европским и међународним праксама, настављене су и у 2023. години. Исте су се односиле на континуирано праћење међународних и европских прописа и смјерница из области надзора банака са циљем идентификовања потребних измјена у постојећим прописима и сачињавања планова за даље унапређење и усклађивање подзаконских прописа које доноси Агенција.

С тим у вези, израђени су следећи подзаконски прописи из области надзора банака и МКО, а који су усвојени у 2023. години:

- Одлука о допунама Одлуке о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака³⁰,
- Одлука о измјени и допуни Одлуке о плановима опоравка банке и банкарске групе³¹,
- Одлука о допунама Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака³²,
- Одлука о измјени и допуни Одлуке о систему управљања у банци³³,
- Одлука о допуни Одлуке о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа³⁴,
- Одлука о привременим мјерама за ограничавање изложености³⁵,
- Одлука о допунама Одлуке о минималним стандардима за документовање кредитних активности микрокредитних организација³⁶,
- Одлука о измјени Одлуке о привременим мјерама за ублажавање ризика раста каматних стопа³⁷,
- Одлука о измјенама и допуни Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака³⁸,
- Одлука о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака³⁹,
- Одлука о допуни Одлуке о укључивању посебних услова за уговарање дугорочних ненамјенских и замјенских кредита физичким лицима у систем управљања ризицима у банци⁴⁰,
- Одлука о заштитном слоју капитала за системски ризик⁴¹,
- Одлука о измјенама Одлуке о поступку надзорног прегледа и оцјене банака⁴²,
- Одлука о управљању каматним ризиком у банкарској књизи⁴³,

³⁰ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

³¹ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

³² „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

³³ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

³⁴ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

³⁵ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

³⁶ „Службени гласник Републике Српске“ број 35/23

³⁷ „Службени гласник Републике Српске“ број 101/23

³⁸ „Службени гласник Републике Српске“ број 101/23

³⁹ „Службени гласник Републике Српске“ број 101/23

⁴⁰ „Службени гласник Републике Српске“ број 06/24

⁴¹ „Службени гласник Републике Српске“ број 06/24

⁴² „Службени гласник Републике Српске“ број 06/24

⁴³ „Службени гласник Републике Српске“ број 06/24

- Одлука о израчунавању капитала банака⁴⁴,
- Инструкција о измјени Инструкције о привременој мјери која се односи на израчунавање регулаторног капитала банке – број Д-1/23,
- Инструкција о стављању ван снаге Инструкције о извјештавању о примјени посебних мјера у складу са Одлуком о привременим мјерама банкама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ – Д-2/23 и
- Инструкција о стављању ван снаге Инструкције о извјештавању о примјени посебних мјера у складу са Одлуком о привременим мјерама микрокредитним организацијама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ – Д-3/23.

У току 2023. године запослени у Сектору спровели су активности на изради упутстава која прате усвојене одлуке о управљању каматним ризиком у банкарској књизи и израчунавању капитала банака, гдје су израђени приједлози нацрта упутстава који ће бити предмет будућег разматрања и усвајања, а односе се на:

- Упутство за примјену стандардизованог и поједностављеног стандардизованог приступа мјерењу каматног ризика у банкарској књизи,
- Упутство за попуњавање извјештајних образаца за каматни ризик у банкарској књизи,
- Упутство за пруденцијално вредновање софтвера за потребе израчуна регулаторног капитала,
- Упутство за попуњавање извјештајних образаца за капитал, укупан пондерисани ризик и финансијску политику.

У току 2023. године запослени у Сектору спровели су активности предвиђене Планом рада Агенције за 2023. годину, а односе се на ревидирање, односно измјене и допуне следећих одлука и упутства:

- Одлуке о систему управљања у банци,
- Упутство за попуњавање извјештајних образаца за велике изложености,
- Одлуке о великим изложеностима,
- Одлуке о објављивању података и информација банке,

које ће бити предмет будућег разматрања и усвајања, обзиром да пуна имплементација ових активности (спровођење свих потребних измјена и допуна подзаконских аката Агенције) подразумијева претходне измјене ЗОБ.

У оквиру Сектора континуирано су се пратили европски прописи и смјернице из области надзора банака са циљем идентификовања потребних измјена у постојећим прописима и даље унапређење и усклађивање подзаконских прописа које доноси Агенција. С тим у вези идентификоване су измјене ЕУ регулативе у области управљања ризиком ликвидности које ће бити предмет ревидирања и измјена и допуна прописа у будућем периоду.

У складу са Стратешким оквиром управљања и надзора над ризицима повезаним са климатским промјенама и животном средином у банкарском сектору за период 2023-2025. године, у првој половини 2023. године спровођене су и активности на изради нацрта смјерница и очекивања од банака у области управљања ризицима повезаним са климатским промјенама, те су сходно томе у другој половини 2023. године усвојене Смјернице за управљање климатским ризицима и ризицима повезаним са животном средином (Д-26/23), са пратећим прилозима.

Активности Сектора односиле су се и на тумачења подзаконских прописа, путем одговора на упите банака и дискусија са представницима банака на састанцима.

Поред рада на подзаконској регулативи коју доноси Агенција, запослени у Сектору су координисали рад и учествовали као чланови радне групе у изради преднацрта Закона о електронском новцу. У складу са дефинисаним роковима, сагледана су предложена рјешења и достављани су коментари, те приједлози измјена и допуна на разматрање и усвајање надлежној институцији.

Такође, представници Сектора су учествовали у изради приједлога за измјену ЗОБ, у сарадњи са осталим секторима унутар Агенције.

Запослени сектора су учествовали и у раду Одбора за реструктурирање и Комисије за јавне набавке (у својству чланова тих тијела), те састанцима Координационог одбора за платне системе.

⁴⁴ „Службени гласник Републике Српске“ број 06/24

5.2. Развој и унапређење извјештајног оквира којим је регулисан рад банака у 2023. години

Значајан дио активности Сектора односио се и на унапређење извјештајног оквира којим је регулисан рад банака. Спровођене су континуиране активности на унапређењу извјештајних образаца, корекцији постојећих образаца, сачињавању инструкција за попуњавање извјештајних образаца, развој валидацијских правила за контролу извјештаја те редовно ревидирање постојећег извјештајног оквира и сагледавање могућности за оптимизацију. Настављене су и активности на развоју и имплементацији новог оквира за финансијско извјештавање (FINREP).

Запослени у Сектору су спроводили активности на имплементацији измјена проистеклих из новог контног оквира и правилника о извјештавању банака и других финансијских организација, у домену релеватном за информациони систем Агенције.

Запослени у Сектору су вршили праћење поштовања рокова за достављање извјештаја од стране банака, на седмичном, мјесечном и кварталном нивоу. Редовно су спровођене активности мјесечних и кварталних контрола достављених извјештаја од стране банака, сачињаване су инструкције за корекције и попуњавање извјештајних образаца које су достављане банкама, те се одржавала континуирана комуникација са банкама у овом сегменту у циљу постизања тачности и конзистентности извјештајног оквира на нивоу банкарског сектора.

Редовно су сачињаване мјесечне информације о стању у банкарском сектору, те информације о основним показатељима пословања у банкарском сектору за потребе Дирекције, других организационих јединица Агенције, као и информисања субјеката банкарског сектора. Спроводеле су се континуиране активности на систематизацији и унапређењу процеса израде периодичних извјештаја за потребе праћења и анализе пословања банака. Поред редовних периодичних извјештаја, сачињавани су и други извјештаји и анализе на *ad-hoc* основи, у складу са израженим потребама и захтјевима.

У извјештајном периоду спроведене активности су укључивале активности израде и обједињавања Извјештаја о пословању и резултатима рада Агенције за банкарство Републике Српске за период од 01.01.2022. до 31.12.2022. године, те учествовање у изради дијелова Извјештаја о стању у банкарском сектору Републике Српске на 31.12.2022. и 30.06.2023. године.

Од стране Сектора су припремани подаци и информације који су достављани на редовној основи (или по појединачним захтјевима) другим домаћим и страним институцијама и организацијама.

У првој половини 2023. године запослени Сектора су учествовали у изради методологије за обрачун референтне стопе просјечног пондерисаног трошка финансирања банака, те спровели активности на изради нових извјештајних образаца путем којих ће банке у будућем периоду извјештавати Агенцију са подацима о каматним трошковима по изворима средстава, као и подацима о стањима тих извора средстава према валути и другој уговорној страни на мјесечној основи.

Такође, измјене постојећег регулаторног оквира у 2023. години, а које се односе на измјене у капиталу, каматном ризику у банкарској књижи и великим изложеностима, условиле су потребу за измјеном тренутног извјештајног оквира у тим сегментима. Сходно наведеном, Сектор је израдио приједлог измијењених образаца који се односе на: приказ капитала и израчун адекватности капитала, приказ утицаја примјене стандардизованог/поједностављеног стандардизованог приступа и велике изложености.

5.3. Активности подршке надзору

Настављене су и завршене активности, започете у 2022. години, на ревидирању, односно унапређењу Методологије за надзорни преглед и оцјену банака (SREP) и пратећег помоћног SREP алата у сарадњи са Одјељењем за информационо-комуникационе технологије и Сектором за надзор институција банкарског система, као и корекцији помоћних алата за израду анализа пословања банака. Ревидирана и ажурирана Методологија за надзорни преглед и оцјену банака (SREP) усвојена је у марту 2023. године. Такође, у четвртном кварталу 2023. године започете су активности на редовном годишњем ревидирању, односно унапређењу постојеће Методологије за надзорни преглед и оцјену банака (SREP) и пратећег помоћног SREP алата, а окончање истих је планирано у првом кварталу 2024. године.

Даљи развој методологија за надзор банака, а у складу са техничком помоћи мисије Свјетске банке у 2023. години, подразумијевао је и ревидирање и припрему ажурираног нацрта Процедура за организовање и провођење непосредног надзора банака, те израду нацрта нових свеобухватних процедура за непосредни надзор:

- управљања кредитним ризиком и утврђивања очекиваних кредитних губитака;
- система управљања и управљања ризицима у банкама;
- управљања ризиком ликвидности у банкама.

Нацрт горе поменутих процедура ће бити предмет разматарања и усвајања у будућем периоду.

Такође, запослени у Сектору су заједно са консултантима Свјетске банке радили на припреми Упутства за израду и праћење стратегије за поступање са неквалитетним изложеностима, а које су банке дужне да израде у складу са регулаторним оквиром за управљање кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака. Предметно Упутство са пратећим Прилозима усвојено је у другој половини 2023. године (Д-15/23).

Рад на активностима извјештавања је укључивао израду Извјештаја о стању у банкарском сектору Републике Српске на 31.12.2022. године, те активности израде и обједињавања Извјештаја о стању у банкарском систему Републике Српске на 31.12.2022. године.

У циљу праћења пословања банака, оцјењивања ризика и благовременог предузимања одговарајућих мјера надзора, у марту 2023. године усвојена је нова Методологија надзорног тестирања отпорности банака на стрес (Д-6/23), на чијем ревидирању су запослени Сектора почели са радом у четвртм кварталу претходне године. У складу са планом рада, у првој половини године отпочете су активности спровођења надзорног тестирања отпорности на стрес. Предмет тестирања отпорности на стрес су четири банке банкарског сектора Републике Српске, које чине 64,3% тржишног учешћа (нето билансне активе). Поменути тестирањем оцијењена је отпорност банака на екстремне шокове кредитног, тржишног и оперативног ризика који се могу реализовати током неповољних макроекономских кретања предвиђених стресним макроекономским сценаријем. Тестирање је било засновано на подацима са 31.12. 2022. године, а сценарији обухватају период од почетка 2023. до краја 2025. године. На основу извршеног тестирања и добијених резултата, у другој половини 2023. године сачињен је Извјештај о резултатима надзорног тестирања отпорности банака на стрес, а који је презентован од стране Сектора на Одбору за надзор.

Активности Сектора током 2023. године обухватиле су билатералне активности заједно са Агенцијом за банкарство ФБиХ и Централном банком Румуније, кроз учествовање у заједничким радионицама у сврху размјене знања и искустава у сегменту макропруденцијалних инструмената и политика, те развоја истих за потребе Агенције.

Запослени у сектору су континуирано пружали подршку Јединици за надзор у вези са тумачењем методологија за надзор, те регулаторног оквира којим се регулише рад банака.

Према израженим потребама Дирекције и других сектора Агенције, на редовној и *ad-hoc* основи сачињавање су анализе стања у различитим сегментима пословања банкарског сектора у сврху праћења развоја и утицаја ризика којима је сектор био значајно изложен у текућем периоду.

5.4. Активности развоја и међународне сарадње

Сектор је координисао сарадњу са међународним институцијама и организацијама, а прије свега са Свјетском банком, Европском централном банком, Европском агенцијом за банкарство, Њемачком народном банком, Националном банком Румуније, Централном банком Шпаније, Централном банком Мађарске, Групом супервизора банака из централне и источне Европе (BSCEE), Бечком иницијативом, другим регулаторима у земљи и иностранству, те је и координисао присуствовања представника Агенције међународним конференцијама.

Континуирано је вршена размјена знања и искустава са регулаторима других земаља путем редовне комуникације у вези са актуелним супервизорским темама. Сарадња са међународним и европским институцијама/организацијама остваривала се и путем редовног одговарања на упите, захтјеве за доставу података, информација и/или попуњавање упитника и извјештаја, путем састанака, те билатералне сарадње са другим регулаторима, институцијама и организацијама у земљи и иностранству.

Агенција је наставила сарадњу у оквиру Бечке иницијативе, која пружа подршку регулаторима из окружења са циљем унапређења сарадње са регулаторима из ЕУ, а и у овој години, фокус је стављен на управљање еколошким ризицима (тзв. Green Finance - зелено финансирање).

Активности развоја односиле су се и на праћење понуде за едукацију коју пружају међународне организације (Joint Vienna Institute-JVI, Deutsche Bundesbank, ЕВА, СЕФ, и др.), сачињавање прегледа доступних едукација и достављање информација и прегледа запосленима Агенције у циљу изградње и јачања потребних капацитета.

Представници Сектора учествовали су у активностима интегрисања БиХ у ЕУ, као чланови радних група на усклађивању са регулаторним оквиром ЕУ.

Запослени у Сектору учествовали су у припреми материјала за ЕС у вези са радом Пододбора за финансијска тржишта и конкуренцију, Пододбора за економска и финансијска питања и статистику, Одбора за стабилизацију и придруживање између ЕУ и БиХ, те Прилога институција у БиХ за редовни годишњи Извјештај о БиХ, као и припреми других одговора и прегледа за потребе достављања ЕС, те су присуствовали релевантним састанцима сједница ових пододбора и Европске комисије као представници Агенције.

Од стране Сектора припремани су материјали и одговори на упитнике у вези са четвртим циклусом процјене конкурентности у земљама западног Балкана „SEE Competitiveness Outlook 2024“ који је спроведен од стране OECD-а, а у сарадњи са представницима Министарства финансија Републике Српске, те се присуствовало састанцима организованим у вези са наведеним. Такође, представници сектора су учествовали на састанцима и припремали материјале за потребе састанака са представницима Глобалног форума у вези са Стручним прегледом механизма размјене информација у пореске сврхе у сарадњи са представницима Министарства финансија Републике Српске.

5.4.1. Имплементација пројекта јачања капацитета Агенције за банкарство

Сектор је и у 2023. години наставио координацију пројекта *Јачања капацитета централних банака и агенција за банкарство Западног Балкана с циљем интеграције у Европски систем централних банака*, а чији је циљ јачање финансијске стабилности у региону Западног Балкана, те унапређење усклађености националних регулаторних оквира са европским. Пројекат се финансира из донаторских средстава обезбијеђених од стране Европске комисије, а којим ће се обезбиједити провођење друге фазе овог пројекта.

Њемачка народна банка (Deutsche Bundesbank) као координатор пројекта, заједно са 19 националних централних банака Европског система централних банака (ESCB) и ЕЦБ организује интензивни регионални програм обука о кључним питањима која се односе на централне банке и агенције за надзор банака. Представници Сектора су редовно учествовали на сједницама Комитета за управљање пројектом у 2023. години, те организованим семинарима из области надзора над платним системима (*cyber* сигурност и иновације), смјерницама из Стуба II (у контексту надзорног тестирања отпорности на стрес и поступка надзорног прегледа и оцјене банака), те такозваног „зеленог“ финансирања.

У склопу пројекта, успостављена је билатерална сарадња са Националном банком Румуније, која је реализована кроз техничку помоћ у развоју макропруденцијалног оквира и инструмената. Основни циљ ове техничке помоћи је развијање интерних капацитета Агенције, како би се изградио оквир за процјену ризика, отпорности и макропруденцијалне политике. Билатерална мјера је спроведена у три одвојене мисије у другој половини 2023. године.

Такође, у извјештајном периоду инициране су и активности ка успостављању билатералне сарадње са Централном банком Шпаније у правцу пружања техничке помоћи у сегменту посредног надзора банака.

5.4.2 Имплементација пројекта пружања техничке помоћи од стране других међународних институција

У 2023. години Сектор је наставио координисати пројекте пружања техничке помоћи од стране међународних институција.

У првој половини 2023. године реализоване су активности на пружању техничке помоћи Агенцији од стране Deutsche Bundesbank. У оквиру ове билатералне сарадње, остварени су значајни бенефити у виду преноса знања и искустава професора са Универзитета примијењених наука Њемачке народне банке у областима провођења посредног надзора банкарског сектора (SREP, евалуација ICAAP и ILAAP, заштитни слојеви за капитал, P2G, MREL и сл.). Реализација ових активности се одвијала кроз посјету експерта из Deutsche Bundesbank и одражавање радионица у Агенцији, те се очекује наставак ове сарадње и у будућем периоду.

У извјештајном периоду обновљена је и настављена сарадња са Свјетском банком кроз имплементацију техничке помоћи за 2023. годину од стране консултаната Vienna Financial Sector Advisory Centre (FinSAC) Technical Assistance Mission у више различитих области. У 2023. години настављене су активности започете преходне године у виду техничке помоћи на изради упутства за израду и праћење стратегије за поступање са неквалитетним изложеностима. Наиме, предметним Упутством прописани су поступци који се примјењују приликом израде, спровођења и праћења стратегије поступања са неквалитетним изложеностима банке, чиме су се додатно појаснили минимални захтјеви које је банка обавезна користити за израду стратегије, а којим су осигурани и једнаки услови за све банке.

Настављене су и активности и одржане су радионице гдје су разматрани оквири за израду документа смјерница и очекивања од банака у области управљања ризицима повезаних са климатским промјенама и животном средином (ESG (Environmental, Social and Governance) ризике). Наиме, у другој половини 2023. године усвојене су Смјернице за управљање климатским ризицима и ризицима повезаним са животном средином, са пратећим прилозима. Овим смјерницама омогућено је настојање да се започну потребне активности на утврђивању будућих регулаторних и супервизорских очекивања за процјену и управљање климатским ризицима којима су банке изложене или би могле бити изложене у свом пословању.

Такође, у оквиру техничке помоћи Свјетске банке, реализоване су радионице које су имале за тему унапређење поступака и процедура непосредног надзора у области кредитног ризика и утврђивања очекиваних кредитних губитака, надзора система управљања ризицима и интерног управљања, те надзора управљања ризиком ликвидности банака.

Запослени у Сектору су, у сарадњи са консултантима ангажованим у склопу FinSAC Technical Assistance Mission, у току 2023. године радили на изради ревидираних прописа о управљању каматним ризиком у банкарској књизи, те ревидираних прописа о израчунавању капитала банака са посебним акцентом на усклађивање са измјенама Директиве о капиталним захтјевима – (CRD 5) и Уредбе о капиталним захтјевима (CRR 2) како би се обезбиједила континуирана усклађеност са кључним прописима ЕУ којима се уређује пословање банака.

У првој половини 2023. године успостављена је и билатерална сарадња са Централном банком Мађарске, која је у 2023. години реализована кроз пружање техничке помоћи у виду организовања студијских посјета и радионица из области дигитализације и FinTech иновација, финансијских инфраструктура (*cyber* и сигурност платних система), финансијске стабилности и макропруденцијалних политика.

5. ОМБУДСМАН ЗА БАНКАРСКИ СИСТЕМ

Основни задаци организационог дијела Омбудсман за банкарски систем Републике Српске (у даљем тексту овог поглавља: Омбудсман) утврђени су Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске и ЗОБ у сврху промовисања и заштите права и интереса физичких лица корисника финансијских услуга. Редовни послови се извршавају у оквирима постојећих кадровских, материјалних и административних претпоставки, а послове у Омбудсману тренутно обављају омбудсман и један извршилац. И даље се, у већем дијелу, рад у Омбудсману односио на оне врсте спорних односа корисника и давалаца финансијских услуга који су и у претходном периоду били предмет расправљања. Наставак неизвјесности у економским кретањима које утичу на послове о банкарским услугама, наставак дигитализације у вршењу финансијских услуга и комуникацији, те одређене активности трећих лица, и даље доводе до појаве различитих врста спорних односа и утичу на сложеност поступања по појединачним приговорима, прије свега по оним питањима чије расправљање подлијеже надлежности других органа или која нису свеобухватно регулисана важећим прописима, што је био случај и у ранијем периоду.

У извјештајном периоду извршени су и сви неопходни ванредни послови, у оквиру сарадње са осталим органима и институцијама и међународним организацијама, а редовно се у сарадњи са осталим организационим дијеловима Агенције извршава и дио задатака из оквира њених овлашћења. Од почетка активности организационе јединице до 31.12.2023. године запримљено је више од 1.270 приговора корисника и 2.150 упита, молби и других поднесака на које су дати образложени одговори.

6.1. Приговори, упити и други поднесци корисника финансијских услуга

6.1.1. Рјешавање приговора

У периоду од 01.01. - 31.12.2023. године у Омбудсман је запримљено 129 приговора поводом спорних односа у вези са поступањем финансијских организација или са другим захтјевом да се расправе одређена питања у појединачним односима корисника и давалаца финансијских услуга, што представља мањи пораст броја запримљених приговора у односу на исти период претходне године. У току је рад по 23 приговора у различитим фазама поступка.

Од 135 окончаних поступака по приговорима и обавјештењима корисника, укључујући и 26 поступака који су покренути у току 2022. године, у посматраном извјештајном периоду:

- 50 основаних приговора је позитивно ријешено за кориснике
- 25 приговора било је неосновано
- 39 приговора - дати су образложени одговори корисницима и правним лицима, са упутствима у вези са примјеном важећих материјалних и процесних прописа и неопходним даљим поступцима (8 приговора прослијеђено је на поступање ФБА).
- 14 приговора - одустанак подносиоца од приговора
- 7 приговора није прихваћено због неуредности поднеска.

У извјештајном периоду није било поступака посредовања између корисника и давалаца финансијских услуга, прије свега због сталног настојања да се расправљање спорних односа оконча у ранијој фази, у поступку разматрања приговора, и да се избјегну трошкови страна.

Поводом 10 приговора одговарајуће информације о предмету спорног односа су достављене другим организационим дијеловима Агенције на даље поступање.

а) Број приговора по даваоцима финансијских услуга

Даваоци финансијских услуга	Број питања и постотак	
Банке	116	(86%)
МКО	18	(13%)
ДЛ	0	(0%)
ШКО	0	(0%)
Остало	1	(1%)
УКУПНО	135	(100%)

б) Број приговора по врстама финансијских услуга

Врсте финансијских услуга	Број питања и постотак
Кредити	69 (51%)
Депозитни послови	6 (4%)
Платни промет	29 (22%)
Електронски инструменти плаћања	20 (15%)
Остало	11 (8%)
УКУПНО	135 (100%)

Приговори по даваоцима финансијских услуга					
	2019	2020	2021	2022	2023
Банке	64	51	88	107	116
МКО	8	11	26	11	18
ДЛ	-	-	-	-	-
ШКО	-	-	-	-	-
Остало	-	1	1	4	1
Укупно	72	63	115	122	135

а) Такође, и у посматраном извјештајном периоду највећи број приговора корисника се односио на **кредитне послове**. Њихово учешће у укупном броју разматраних приговора повећало се у односу на период из 2022. године.

Као и у ранијем периоду, највећи дио приговора из ове групе се односи на спорно питање правилности класификовања и евидентирања задужења корисника у Централном регистру кредита од стране финансијских организација. Поновљено се као узроци ових спорова појављују нецјелисходна примјена прописа који уређују ову област, посебно у дијелу који се односи на примјену прописаних периода опоравка и дискреционе критеријуме кредитора у праћењу и управљању кредитним ризиком, те када је ријеч о регистрацији задужења која су мале вриједности или су пренесена на субјекте изван банкарског система, као и дјелимична неажурност у евидентирању података у ЦРК о побољшавању класификације задужења корисника. Већ у дужем периоду приговори корисника по овом основу су константни и бројни. Због тога, и овом приликом треба указати да то има за посљедицу стварање сметњи и ограничавање регистрованих лица у коришћењу других услуга, без објективног разлога, као и покушаје искоришћавања евидентираних стања од стране финансијских организација или субјеката којима су уступљена потраживања. И даље се значајан број приговора односи на спорне износе потраживања финансијских организација, због неправилности у обрачунима у току трајања или након престанка уговорног односа, посебно због неправилне примјене материјалноправних прописа.

Од осталих спорних односа, одређени број приговора се односио на незаконитости и неправилности поступка финансијске организације приликом одобравања кредита, изостанак одговора по приговору корисника, остваривање права на предају тј. враћање средстава обезбјеђења након испуњења обавеза и дуго вријеме одобравања за упис хипотека наредног реда, те предају документације и података о кредиту кориснику или другим заинтересованим лицима. Забиљежени раст референтних стопа у посљедњој години поново актуелизује приговоре и питања у вези са промјеном редовних каматних стопа и обрачуном камата у току уговорног односа. Мањи број приговора се односио на питања необразложеног одбијања захтјева за одобравање кредита, пријевремене отплате кредита и остваривања права из осигурања које је било уговорено као средство обезбјеђења, питања издавања потврда о стању кредита, као и друга специфична питања према околностима спорног односа. Финансијским организацијама су дате препоруке за адекватно поступање или мишљења, а корисницима образложени одговори у вези са њиховим правима и обавезама.

б) Депозитни послови. Такође, и у овом извјештајном периоду најмање учешће у укупном броју разматраних приговора имају приговори који се односе на депозитне послове, а предмет су била питања која се односе на располагање новчаним средствима малољетника или сопственим средствима и обрачун камата.

в) Платни промет. Значајан број приговора разматран је у овој групи банкарских послова, уз благо смањење броја приговора у односу на 2022. годину. Највећи број приговора је поднесен због онемогућавања располагања салдом на рачунима корисника, због неизвршења или погрешног извршења налога за плаћање корисника у платном промету, поводом којих финансијске организације нису

прихватиле одговорност, због спорних исплата или евидентирања промјена на рачуну, као и поводом питања измјене услова у току уговорног односа. И у овом периоду су разматрани приговори због константног повећавања износа накнада у вези са вођењем рачуна и извршавањем појединачних услуга у платном промету. Спорни односи још увијек у значајној мјери настају због неправилног информисања или утврђивања чињеница од стране запослених у банкама који су у непосредној комуникацији са корисницима, а поднесени су и појединачни приговори у вези са неправилним евидентирањем стауса рачуна у регистру рачуна физичких лица и повредом правила о банкарској тајни.

г) Електронски инструменти плаћања (ЕИП). У вези са коришћењем електронских инструмената плаћања највећи број приговора се односио на спорне трансакције извршене злоупотребом ЕИП-а или везаних података и с тим у вези на питање одговорности банке за неодобрене преносе. Остали приговори су се односили на спорна питања предаје ЕИП-а заступнику, трајања јемства за обавезе настале коришћењем ЕИП-а, те на остваривање права из наградне игре банке, рад банкомата и идентификацију власника ЕИП-а.

д) У групи осталих приговора најчешћи предмет приговора су била спорна питања у вези са предајом документације наследницима корисника услуга, онемогућавањем располагања средствима на рачуну, спорним износом потраживања финансијске организације, накнадом парничних трошкова, те у вези са поступањем трећих лица.

У посматраном периоду је запримљено неколико приговора **лица која лично обезбјеђују испуњење обавеза**, у вези са евидентирањем података у Централном регистру кредита, предајом документације јемцу, спорним потраживањем финансијске организације и правима у судском извршном поступку.

6.1.2. Упити и молбе корисника финансијских услуга

До 31.12.2023. године у Омбудсману су запримљена 217 различитих упита, молби или захтјева за давање објашњења, мишљења или упутстава у вези са правима и обавезама корисника или других учесника правног посла и различитим финансијским производима, те у вези са примјеном норми права, као и четири упита правних лица и једне адвокатске канцеларије, на које су дати образложени одговори, упутства или мишљења. Затражена мишљења су достављена и другим организационим дијеловима Агенције. У највећем дијелу корисници и даље достављају поднеске и упите путем електронске поште и телефонских позива, што доприноси ефикасности у раду и благовремености информисања корисника, а у Омбудсману се редовно обавља и непосредни пријем и рад са корисницима.

Број питања по даваоцима финансијских услуга

Даваоци финансијских услуга	Број питања и постотак
Банке	163 (75%)
МКО	46 (21%)
ДЛ	0 (0%)
ШКО	0 (0%)
Остало	8 (4%)
УКУПНО	217 (100%)

Извршење послова информисања и давања објашњења о правима и обавезама корисника и давалаца финансијских услуга, у циљу правилнијег и потпунијег разумијевања норми, института, правних послова и ситуација, као и ризика коришћења појединачних финансијских услуга, у континуитету представља веома значајан дио послова у раду овог организационог дијела. И у посматраном периоду биљежи се стални тренд повећања броја лица која су се обратила у Омбудсман ради добијања потребних одговора о различитим питањима.

И у овом дијелу највећи број упита и молби се односи на спорно или неажурно евидентирање задужења корисника у Централном регистру кредита. Велики број питања се односио на: спорне обрачуне потраживања финансијских организација, промјену номиналне каматне стопе у току уговорног односа, посљедице пријевремене отплате кредита, онемогућавање располагања средствима корисника (спорне блокаде рачуна), спорне трансакције употребом ЕИП-а, неправилно извршење налога за плаћање, реструктурирање или друга измјена облигационог односа са финансијским организацијама, издавање сагласности за упис заложног права, располагање улозима на штедњу дјете, измјене постојећих уговорних односа, статус средстава старе девизне штедње, ваљаност пуномоћја, права корисника, садужника или јемаца (као извршеника или као исплатилаца)

у извршном и парничном поступку, као и низ других појединачних питања која су настала у фактичким околностима.

Једанаест обраћања корисника се односило на спорне односе код двије банке и једне МКО који су у поступку стечаја, док су се три упита односила на спорне односе са субјектом којем је пренесено потраживање финансијске организације.

6.2. Унапређење регулаторног оквира

Омбудсман за банкарски систем Републике Српске у саставу Агенције за банкарство Републике Српске и Уред Омбудсмана за банкарски систем ФБиХ у саставу Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине закључили су Меморандум о сарадњи, у циљу стварања неопходних услова за сарадњу и ефикасно поступање у областима промовисања и заштите права и интереса корисника финансијских услуга, међусобног информисања, као и у области других активности које се односе на послове и задатке потписника.

6.3. Активности сарадње са другим органима и организацијама ради унапређења оквира заштите корисника финансијских услуга

а) У реализацији заједничког пројекта Агенције са Удружењем економиста Републике Српске “SWOT” под темом “Финансијска писменост” којим се проводе активности са циљем унапређења финансијске писмености, знања и положаја корисника финансијских услуга, израђени су едукативни чланци о најзначајнијим проблемима и питањима са којим се суочавају корисници, који су представљени јавности путем интернет странце Агенције. Након тога, припремљени су и сви затражени приједлози и корекције садржаја кључних порука за кориснике у оквиру свеобухватне мултимедијске кампање, која је спроведена у другој фази пројекта, а Омбудсман је представио активности пројекта и у тематским радио и телевизијским емисијама на локалним и регионалним станицама.

б) Омбудсман је учествовао на 31. Сусретима правника у привреди Републике Србије на којим су презентовани радови и правна проблематика која се појављује у областима компанијског, банкарског, управног, патентног и других грана права, као и у новим подручјима која су настала као посљедица савременог технолошког развоја.

в) Као члан International Network of Financial Services Ombudsman Schemes (INFO), на захтјев ове организације упућени су затражени одговори у вези са одређеним припремама годишње скупштине ове организације у Малезији, као и одговори у вези са најзначајнијим проблемима у заштити корисника финансијских услуга у Српској и у раду чланица INFO у 2023. години.

г) У оквиру радне групе за Поглавље 28, под координацијом Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске, Министарства трговине и туризма Републике Српске и Министарства финансија Републике Српске, Омбудсман је извршио додијелене послове израде дијела правне аргументације за захтјев (чланова радне групе из Републике Српске) за рјешавање спорних питања од стране органа у Механизму координације у БиХ.

д) У сарадњи са Министарством финансија Републике Српске и осталим организационим дијеловима Агенције су извршени послови припреме дијела приједлога Закона о електронском новцу, у дијелу који се односи на заштиту корисника финансијских услуга.

ђ) Одржани су радни састанци са представницама OECD и Свјетске банке, на којим су представљене активности из области финансијске писмености које се спроводе у оквиру пројекта “Финансијска писменост у земљама учесница програма Холандске конституенце”, те активности и искуства из области финансијске инклузије.

е) Омбудсман је учествовао (*on line*) и у радионици коју је организовала OECD на којој су изнесена искуства у спровођењу обуке наставника о темама финансијске едукације у образовним установама и представљени приступи из четири земље које су учеснице програма Холандске конституенце, уз подршку Министарства финансија из Краљевине Холандије.

Поводом свјетског дана штедње у ЈУ „Гимназија“ Прњавор Омбудсман је одржао едукативно предавање под називом „Моја права као корисника финансијских производа и услуга“ ученицима завршних разреда, као циљној групи, у сврху побољшања финансијских и практичних вјештина ученика.

На захтјев појединачних медија су обезбијеђени одговори на питања из проблематике која се односи на заштиту корисника финансијских услуга.

6. СЕКТОР ЗА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

У складу са Планом рада Агенције за 2023. годину Сектор за ИКТ (у даљем тексту овог поглавља: Сектор) је проводио активности у дијелу:

- развоја и одржавања информационог система Агенције, очувања безбједности и функционалности овог система, те осталих активности по потреби и
- провођења посредног и непосредног надзора информационих система у банкама у складу са одредбама ЗОБ, Одлуке о управљању информационим системом у банкама⁴⁵, Одлуке о начину спровођења надзора банака и предузимању мјера надзора⁴⁶ и другим подзаконским актима.

7.1. Управљање информационим системом Агенције

У циљу обезбјеђења непрекидног и поузданог рада информационог система запослени у Сектору су:

- континуирано пратили исправност рада и перформансе ИТ система,
- проводили редовне активности на одржавању хардвера, мрежне опреме и системског софтвера,
- пратили активности на системима за надзор безбједности информационог система,
- редовно провјеравали исправност и доступност резервних копија података,
- пружали помоћ у раду корисницима информационог система,
- обезбједили редовну примјену безбједносних ажурирања хардверских и софтверских рјешења која се користе у Агенцији, те прелазак на подржане верзије оперативних система на серверској инфраструктури (Windows Server 2022),
- провели ојачавања на фајервол уређају у складу са препорукама произвођача и иницирали активности на унапређењу безбједности VPN приступа имплементацијом ZTNA (Zero-Trust Network Access) заштите.

У складу са Планом јавних набавки за 2023. годину извршена је набавка лиценци и рачунарске опреме. Поред набавке нове рачунарске опреме, у складу са пословним потребама, побољшане су хардверске перформансе постојећих радних станица. Имплементирано је ново софтверско рјешење за праћење безбједносних догађаја у информационом систему.

Благовремено су се проводиле измјене на пословно апликативном софтверу, као и израда нових рјешења због усклађивања са регулативом, препорукама интерне ревизије или на захтјев корисника. Такође, пружена је техничка подршка у изради извјештаја и упутстава у складу са промјенама у регулативи.

Проведено је пенетрационо тестирање јавно доступног дијела мреже и сервиса, интернет странице и интерне Wi Fi мреже. Нису уочене рањивости критичног нивоа ризика.

Редовно су објављиване публикације на веб страници Агенције, све промјене везано за прописе Агенције, као и сви интерни садржаји на интранету.

Проведене су активности са пружаоцем услуга на изради нове веб странице. Тестирање је завршено до краја 2023. године и након тога страница је пуштена у продукцију.

Крајем године инициране су активности у дијелу едукације о безбједности информационог система, које ће се у највећој мјери реализовати кроз *on-line* платформи за едукацију.

7.2. Надзор информационих система у банкама

У складу са Планом рада Агенције, у 2023. години извршена су четири надзора (тестирање плана опоравка информационог система, извршење наложених мјера и управљање безбједношћу информационог система и екстернализацијом). О извршеним надзорима су сачињени записници који су достављени банкама. На записнике о извршеном надзору банке нису уложиле приговоре. Након извршених надзора у којима су утврђене неправилности за четири банке су издата рјешења са укупно седам налога за отклањање неправилности и неусклађености у пословању са роковима за

⁴⁵ „Службени гласник Републике Српске“ број 116/17

⁴⁶ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 116/17 и 103/21

извршење истих, те 20 препорука. Овлашћена лица Агенције су и у току самих надзора указивали на одређене неправилности и неусклађености у пословању и давала препоруке за отклањање истих. Банке су, сходно обавези из рјешења, информисале Агенцију о извршењу налога достављањем извјештаја и доказа у датим роковима. Сектор редовно прати извршење налога по издатим рјешењима.

Посредни надзор се обављао континуирано:

- анализом редовних извјештаја о управљању информационим системима, посебно у дијелу података о инцидентима с обзиром на пораст сајбер пријетњи и напада, те
- процјеном ИКТ ризика у оквиру SREP процеса за пет комерцијалних банака са сједиштем у Републици Српској у складу са планом рада Сектора за надзор пословања банака.

У поступку лиценцирања кроз издавање потврда, сагласности и мишљења, сходно Одлуци о условима и поступку издавања дозвола, одобрења и сагласности банкама које обављају дјелатност у Републици Српској⁴⁷, Сектор је дао осам мишљења за избор независног спољног ревизора за ревизију информационих система у банкама, осам мишљења везано за екстернализације материјално значајних активности банке у области информационо-комуникационих технологија. Такође, редовно су се пратиле активности и давала мишљења код значајних промјена на информационом систему банака (миграције кључне банкарске апликације, измјештање резервног рачунарског центра), као и намјере банака да имплементирају рјешења базирана на *cloud* технологијама.

Прегледани су извјештаји о обављеним ревизијама информационих система банака од стране спољних ревизора ИС.

Редовно је вршена размјена информација о сајбер пријетњама и инцидентима са банкама у складу са успостављеним протоколом. Забиљежен је један DDoS напад, три сајбер инцидента у домену картичног пословања и један фишинг напад, који нису угрозили континуитет пословања и репутацију банака, нити узроковали значајне финансијске губитке и нарушили квалитет у пружању критичних услуга.

У току је усклађивање подзаконске регулативе релевантне за надзор пословања банака у ИКТ домену са европским смјерницама.

Едукације су у највећој мјери реализоване праћењем специјалистичких вебинара, стручне литературе (стални приступ *on-line* платформи за едукацију), те присуства конференцијама и семинарима од значаја у земљи и региону.

⁴⁷ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 04/18, 26/22, 117/22 и 35/23

7. ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ

У извјештајном периоду, активности Одјељења за заједничке послове (у даљем тексту овог поглавља: Одјељење) односиле су се на послове јавних набавки, канцеларијског пословања, заштите на раду, заштите од пожара и одржавања објеката и материјално-техничких средстава.

8.1. Послови јавних набавки

Послове јавних набавки у Агенцији обављали су запослени у Одјељењу и Комисија за јавне набавке. Током 2023. године послови јавних набавки одвијали су се у складу са Планом јавних набавки за 2023. годину који је сачињен у складу са сагледаним потребама Агенције и важећим прописима из области јавних набавки, те је исти објављен на Порталу Агенције за јавне набавке БиХ и на интернет страници Агенције. Појединачне активности које је неопходно провести приликом провођења поступка јавних набавки у складу са Планом јавних набавки, односиле су се на: праћење примјене прописа из области јавних набавки; припремање објаве за интернет страницу Агенције и портал Агенције за јавне набавке БиХ (План јавних набавки, одлуке о избору понуђача и јавне позиве за достављање понуда за услуге из Анекса II); објављивање обавјештења о набавци и обавјештења о додјели уговора на Порталу Агенције за јавне набавке БиХ и у Службеном гласнику БиХ; спровођење свих потребних активности по појединачним поступцима јавних набавки за потребе Агенције у складу са законским прописима који регулишу предметну област (интерна анализа захтјева за јавну набавку, утврђивање потреба за јавном набавком, истраживање тржишта и припрема тендерске документације, кореспонденција са добављачима, припрема тендерске документације на начин прописан за конкретан поступак јавне набавке, припрема појашњена тендерске документације, заказивање и спровођење е-аукција на Порталу Агенције за јавне набавке БиХ, управљање уговором, поступање по жалбама, архивирање документације и остали послови и задаци везани за спровођење поступка). Поред горе наведеног, сачињен је полугодишњи и годишњи извјештај о реализацији Плана набавки; сачињен је Приједлог плана јавних набавки за 2024. годину са утврђеним појединачним стратегијама; достављен је годишњи извјештај о додјели уговора у директном споразуму и уговора за неприоритетне услуге из Анекса II на Портал Агенције за јавне набавке БиХ; припремана је и презентована захтјевана документација за потребе интерне и екстерне ревизије, оставарена је сарадња са другим организационим дијеловима Агенције, те су обављани и други послови чиме су извршене планиране активности за 2023. годину.

8.2. Канцеларијски послови, послови заштите на раду, заштите од пожара и одржавања објеката и материјално-техничких средстава

Канцеларијски послови обухватају послове протокола и архивирања и обављали су се у континуитету.

Послови протокола Агенције укључују пријем и отпрему поште, формирање и завођење предмета, скенирање докумената, достављање предмета у рад и развођење завршених предмета. У току 2023. године заведено је 2431 предмет у писаном и електронском протоколу, а укупан број унесених аката у оба протокола износи 3460. Сви иницијални документи су скенирани. Укупно је скенирано 3475 предмета. У истом периоду отпремељено је 1307 поштанских пошиљки. У књижи улазних фактура заведено је 670 фактура.

Послови архивирања обухватили су: припрему документације за архивирање, класификацију документације, смјештање у архивски депо и приручну архиву, израду архивске књиге, издвајања безвриједног материјала из архивског депоа, сарадњу са Архивом Републике Српске око унапређења стања у вођењу архива и канцеларијског пословања Агенције, активности на прилагођавању уноса аката у електронски дјеловодник на основу нове Листе категорија документарне грађе чија је примјена почела од 01.01.2023. године.

Такође, израђен је Списак безвриједног регистратурског материјала за уништење према роковима чувања дефинисаних новом Листом категорија документарне грађе за период од 2004 - 2020. године (број: 08-549/23 од 22.03.2023. године) и исти је предат Архиву Републике Српске. На основу Рјешења Архива Републике Српске (број: 621.04-73/23 од 05.04.2023. године) извршено је излучивање документације у количини од 23,80 архивских метара. За поменути документацију је

урађен Списак уништених предмета безвриједног регистратурског материјала број: 08-801-549-3/23 од 05.06.2023. године.

Извршена је предаја безвриједног регистратурског материјала на уништење фирми „Гранд промет“ д.о.о. Бања Лука, те је сачињен Записник о примопредаји истог (број: 08-801-549-4/23 од 12.07.2023. године).

Извршена је допуна Архивске књиге (број: 08-801-521/23 од 10.04.2023. године) у којој су уписана сва документа из Архива Агенције из 2020. године закључно са бројем 1609 (нови бројеви иду од броја 1526) и иста је достављена Архиву Републике Српске.

Послови заштите на раду, заштите од пожара и одржавања објеката и материјално-техничких средстава су се обављали у континуитету, а обухватили су између осталог и обуку и тестирање радника Агенције из области - заштита на раду и заштита од пожара од стране овлашћених предавача и то за новозапослене раднике у првој половини 2023. године, као и за раднике који нису у ранијем периоду присуствовали обуци и тестирању из наведених области. Поменута обука и тестирање извршена је за укупно девет радника.

Поред наведених активности, дјелокруг рада Одјељења обухватао је и сљедеће активности: праћење исправности система за климатизацију, хлађење и гријање објеката, пријаву кварова и надзор на отклањању истих; праћење рокова за испитивање средстава за заштиту од пожара и обављање испитивања у законом прописаном периоду; возњу службених возила, редовно и ванредно сервисирање возила; вршење надзора над радом спољних сарадника који су ангажовани на раду у Агенцији за привремене и повремене послове, одржавање чистоће у пословном простору Агенције; сарадњу са комисијом за јавне набавке и комисијом за попис имовине, те сарадњу са другим одјељењима и секторима и друге послове.

Поред наведеног, запослени у Одјељењу су активно учествовали у припреми и изради сљедећих аката: Упутства о организацији и начину обављања пописа, Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза, Правилника о јавним набавкама роба, услуга и радова, Правилника о поступку директног споразума, Правилника о поступку додјеле уговора о услугама из Анекса II Закона о јавним набавкама БиХ, Правилника о успостављању и раду Комисије за јавне набавке, Одлуке о именовању Комисије за јавне набавке, те Пословника о раду Комисије за јавне набавке.

II ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ за период 01.01. до 31.12.2023. године

1. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА

Приложени финансијски извјештаји састављени су у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске⁴⁸ (у даљем тексту: Закон о рачуноводству).

У складу са Законом о рачуноводству, прописи из области рачуноводства и ревизије који се примјењују у Републици Српској су МРС, МСФИ, Међународни стандард финансијског извјештавања за мале и средње ентитете (МСФИ за СМЕ), Међународни стандарди ревизије (МСР), Међународни рачуноводствени стандарди за јавни сектор (IPSAS), Међународни стандарди вредновања (IVS), Међународни стандарди за професионалну праксу интерне ревизије, Концептуални оквир за финансијско извјештавање, Кодекс етике за професионалне рачуновође (Кодекс) и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) и сва пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (IFAC). Правна лица и предузетници сачињавају финансијске извјештаје у складу са преведеним прописима. Одлуку о одређивању превода и датум почетка њихове примјене доноси професионално удружење и она се, заједно са текстом стандарда, објављује на интернет страници Министарства финансија Републике Српске и професионалног удружења.

Финансијски извјештаји су приказани у конвертибилним маркама (БАН), која је, у исто вријеме, и функционална валута Агенције.

Финансијски извјештаји су састављени према концепту набавне вриједности.

2. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Нематеријална улагања су иницијално призната по набавној вриједности. Накнадно вредновање нематеријалних улагања извршено је по набавној вриједности умањеној за исправку вриједности и евентуалне кумулиране губитке по основу обезвређења.

Нематеријална улагања са одређеним корисним вијеком употребе се амортизују и тестирају на умањење вриједности када год се јаве индикатори да нематеријално улагање може да буде обезврјеђено. Амортизација нематеријалних улагања се обрачунава примјеном пропорционалне методе.

Добици и губици који проистичу из отуђења нематеријалних улагања се признају у билансу успјеха периода када је нематеријално улагање отуђено и то у висини разлике између новчаног прилива и књиговодствене вриједности средства.

Некретнине, постројења и опрема које испуњавају услове да буду признате као средство, одмјеравају се приликом почетног признавања по својој набавној вриједности, односно цијени коштања.

Након почетног признавања као средства, ставке некретнина, постројења и опреме су одмјерене по набавној вриједности умањеној за исправку вриједности и евентуалне кумулиране губитке по основу обезвређења.

Добици и губици који проистичу из расходања или продаје средства се признају у билансу успјеха периода када је средство расходовано или продато, то у висини разлике између новчаног прилива и књиговодствене вриједности средства.

Инвестиционе некретнине се почетно признају по набавној вриједности, односно цијени коштања. Трошкови трансакције се признају у почетно признату вриједност.

Након почетног признавања, инвестиционе некретнине се исказују по набавној вриједности умањеној за кумулирану исправку вриједности и евентуалне кумулиране губитке за умањење вриједности.

⁴⁸ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 94/15 и 78/20

Дугорочни финансијски пласмани представља улагања с циљем остварења будуће економске користи чији поврат се очекује у року дужем од једне године.

Краткорочна имовина Агенције има особине текућих средстава.

Краткорочна потраживања исказују се у висини номиналне вриједности настале у пословној трансакцији према методи обрачуна.

На сваки извјештајни датум врши се процјена да ли постоје разлози за умањење вриједности пласмана и потраживања, а који се одређују на бази праћења дана кашњења у наплати.

За ненаплаћена доспјела потраживања исправка вриједности врши се на основу броја дана кашњења.

За ненаплаћена потраживања над којима је покренут судски спор, врши се исправка вриједности у 100% износу потраживања.

Уколико се ова потраживања не могу наплатити (изгубљен судски спор, ликвидација дужника и друго), врши се њихов отпис и трајно се искњижавају из пословних књига, на основу одлука директора или Управног одбора Агенције.

Краткорочну финансијску имовину Агенције чине новчана средства на пословним рачунима код банака и у благајни Агенције.

Расходи који се плаћају унапријед, за период дужи од 12 мјесеци, временски се разграничавају и урачунавају у расходе, сразмјерно периоду на који се односе.

Обавезе Агенције представљају садашње обавезе које су резултат претходних пословних догађаја и извршених трансакција, а за чије се измирење очекује одлив средстава.

Резервисања су износи неновчаних претпостављених расхода произашли из прошлих догађаја који се односе на будуће вјероватне обавезе.

Резервисана средства се воде аналитички и могу се користити само за намјену за коју су директно издвојена.

Капитал Агенције, као самосталне непрофитне институције, чине:

1. капитал непрофитних институција,
2. посебне резерве,
3. нераспоређени вишак прихода над расходима.

Капитал Агенције, чине додијељена средства за оснивање Агенције као правног сљедбеника Народне банке Републике Српске.

Посебне резерве Агенције формирају се из вишка прихода над расходима, на основу одлука Управног одбора Агенције у складу са Статутом Агенције.

Нераспоређени вишак прихода над расходима, распоређује Управни одбор Агенције, доношењем одлуке о распореду.

Приходи

Агенција признаје приходе када се износ прихода може поуздано измјерити, када је вјероватно да ће Агенција у будућности имати приливе економске користи и када су испуњени посебни критеријуми за сваку од активности Агенције. Приходи су сврстани у: пословне приходе, финансијске приходе, остале приходе, приходе од усклађивања вриједности имовине и приходе по основу промјене рачуноводствених политика и исправки грешака из ранијих година.

Пословни приходи формирају се по основу испостављених обрачуна накнада за надзор пословања банака и других финансијских организација које Агенција надзире и по основу испостављених рјешења за издате дозволе, сагласности, одобрења, мишљења и потврде, у складу са донесеним одлукама о висини накнаде коју ове организације плаћају Агенцији, те по осталим основама.

Приходи по основу накнада признају се на обрачунској основи и утврђују се за период када су остварени, односно када је испостављен обрачун, закључак или други документ.

Финансијске приходе чине приходи: од камата, курсних разлика и остали финансијски приходи.

Приходи од камата обрачунавају се по начелу узрочности и условима из облигационог односа, који су дефинисани уговором између Агенције и банке или неког другог правног лица. Приходи од камата у билансу успјеха признају се за период на који се односе, користећи метод ефективне каматне стопе.

Пословне промјене настале у страној валути се прерачунавају у КМ по средњем курсу ЦБ БиХ. Позитивне курсне разлике настале из трансакција у страној валути и из прерачуна ставки из пословних књига изражених у страној валути у КМ на извјештајни датум евидентирају се као приход.

Остале приходе чине: добици по основу продаје имовине, вишкови, наплаћена отписана потраживања и остали непоменути приходи.

Расходе Агенције чине расходи који су резултат редовне активности Агенције који смањују економску корист, као и расходи који су резултат других активности Агенције. Расходи, као и приходи, се укључују у биланс успјеха - извјештај о укупном резултату, за период на који се односе.

Вишак прихода над расходима

Агенција, као самостална непрофитна институција, у складу са одредбама Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске, остварени вишак прихода над расходима из текуће године преноси у наредну годину.

Распоред вишка прихода над расходима врши Управни одбор, на приједлог директора Агенције.

3. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА

Рачуноводствене процјене и просуђивања се континуирано вреднују и заснивају се на историјском искуству и другим факторима, укључујући очекивања будућих догађаја за које се вјерује да ће у датим околностима бити разумна.

Кључне рачуноводствене процјене и претпоставке се односе на процјену корисног вијека употребе нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме, процјену обезвређења нефинансијске имовине, процјену резервисања по основу отпремнина и јубиларних награда и процјену резервисање по основу судских спорова.

БИЛАНС УСПЈЕХА
(Извјештај о укупном резултату у току периода
од 01.01. до 31.12.2023. године)

(у КМ)

О П И С	ПЕРИОД	
	Текућа година	Претходна година
1	2	3
А) ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ		
I - ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1 до 4)	8.271.336	7.485.351
1. Приходи од обављања дјелатности	8.079.766	7.336.818
2. Приходи од дотација, субвенција и слично	135.783	92.746
3. Приходи од донација	33.515	33.515
4. Остали приходи	22.272	22.272
II - ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1 до 6)	7.726.067	7.068.329
1. Трошкови материјала и енергије	140.807	150.038
2. Трошкови бруто зарада и накнада и ОЛП	6.277.185	5.689.048
3. Трошкови производних услуга	124.108	102.466
4. Трошкови амортизације и резервисања	793.491	825.947
5. Нематеријални трошкови	321.655	250.428
6. Трошкови осталих пореза и доприноса	68.821	50.402
Б) ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ		
I - ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	315.473	218.570
II - ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	55	295
В) ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ		
I - ОСТАЛИ ПРИХОДИ	12.510	4.709
II - ОСТАЛИ РАСХОДИ	1.330	0
Г) ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	0	0
Д) ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУН. ПОЛИТИКА И ИСПР.ГРЕШАКА	0	0
I - УКУПНИ ПРИХОДИ	8.599.319	7.708.630
II - УКУПНИ РАСХОДИ	7.727.452	7.068.624
III - ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА	871.867	640.006

БИЛАНС СТАЊА
на дан **31.12.2023.** године

(у КМ)

Р/б	О П И С	П Е Р И О Д	
		Текућа година 31.12.2023.	Претходна година 31.12.2022.
1	2	3	4
	А К Т И В А		
А)	СТАЛНА ИМОВИНА (1 до 3)	29.393.831	28.756.793
1.	НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	284.793	258.085
2.	НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА	13.897.940	15.281.929
4.	ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ	1.067.429	150.422
3.	ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	14.143.669	13.066.357
Б)	ТЕКУЋА ИМОВИНА (4 до 6)	3.812.697	14.535.099
4.	КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА	251.775	1.102.488
5.	ГОТОВИНА	3.381.667	13.272.013
6.	АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	179.255	160.598
І	ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	33.206.528	43.291.892
ІІ	ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	153.790	153.790
	У К У П Н А А К Т И В А (І + ІІ):	33.360.318	43.445.682
	П А С И В А		
А)	КАПИТАЛ (1 до 3)	32.112.210	31.240.343
1.	ОСТАЛИ ОСНОВНИ КАПИТАЛ НЕПРОФИТНИХ ПЛ	18.084.567	18.084.567
2.	ПОСЕБНЕ РЕЗЕРВЕ	13.155.776	12.515.770
3.	ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ	-	-
4.	ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ	871.867	640.006
Б)	ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	470.547	520.950
	ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	375.152	392.040
	ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	0	0
	РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ И ПРИМЉЕНЕ ДОНАЦИЈЕ	95.395	128.910
В)	КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	623.771	11.530.599
5.	КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	559.531	11.466.359
6.	КРАТКОРОЧНА РАЗГРАНИЧЕЊА И ОБАВЕЗЕ	64.240	64.240
І	ПОСЛОВНА ПАСИВА (А+Б+В)	33.206.528	43.291.892
ІІ	ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	153.790	153.790
	У К У П Н А П А С И В А (І + ІІ):	33.360.318	43.445.682

4. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

	Улагања у развој	Концесије, патенти, лиценце и слична права	Софтвер	Немате- ријална имовина у припреми	Укупно
НАБАВНА ВРИЈЕДНОСТ					
Стање на дан					
31. децембар 2022. године	169.589	184.486	449.195	-	803.270
Набавке	-	-	-	84.932	84.932
Отуђења и расходања	-	(4.210)	-	-	(4.210)
Пренос (са)/на	-	23.892	-	(23.892)	0
Стање на дан					
31. децембар 2023. године	169.589	204.168	449.195	61.040	883.992
ИСПРАВКА ВРИЈЕДНОСТИ					
Стање на дан					
31. децембар 2022. године	(28.265)	(82.468)	(434.452)	-	(545.185)
Амортизација (Напомена 22)	(16.959)	(28.628)	(12.636)	-	(58.223)
Отуђења и расходања	-	4.210	0	-	4.210
Пренос (са)/на	-	-	0	-	-
Стање на дан					
31. децембар 2023. године	(45.224)	(106.886)	(447.088)	-	(599.198)
НЕОТПИСАНА ВРИЈЕДНОСТ:					
- 31. децембар 2022. године	141.324	102.018	14.743	-	258.085
- 31. децембар 2023. године	124.365	97.281	2.107	61.040	284.793

Улагања у развој се односе на извјештајни систем (DWH/BI).

5. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	НПО у припреми	Укупно
НАБАВНА ВРИЈЕДНОСТ					
Стање на дан					
31. децембра 2022. године	3.695.528	12.429.127	2.114.879	-	18.239.534
Набавке	-	-	-	197.001	197.001
Пренос са НПО у припреми	-	-	191.245	(191.245)	-
Пренос на инвестиционе некретнине	-	(1.456.606)	-	-	(1.456.606)
Пренос са инвестиционих некретнина	-	-	-	-	-
Отуђења и расходања			(110.522)		(110.522)
Стање на дан					
31. децембар 2023. године	3.695.528	10.972.521	2.195.602	5.756	16.869.407
ИСПРАВКА ВРИЈЕДНОСТИ					
Стање на дан					
31. децембар 2022. године	-	(1.471.865)	(1.485.740)	-	(2.957.605)
Амортизација (Напомена 22)	-	(351.025)	(284.314)	-	(635.339)
Пренос са инвестиционих некретнина	-	510.955	-	-	510.955
Пренос на инвестиционе некретнине	-	-	-	-	-
Отуђења и расходања	-	-	110.522	-	110.522
Стање на дан					
31. децембар 2023. године	-	(1.311.935)	(1.659.532)	-	(2.971.467)
НЕОТПИСАНА ВРИЈЕДНОСТ:					
- 31. децембар 2022. године	3.695.528	10.957.262	629.139	-	15.281.929
- 31. децембар 2023. године	3.695.528	9.660.586	536.070	5.756	13.897.940

Руководство Агенције сматра да некретнине и опрема на дан 31. децембар 2023. године нису обезвријеђени.

Највећи дио набавки на ставци Постројења и опрема односи се на рачунарску опрему (рачунари, лаптоп, монитори, итд.).

6. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

Промјене на инвестиционим некретнинама биле су као што слиједи:

НАБАВНА ВРИЈЕДНОСТ	
Стање на дан 31. децембра	226.502
Набавке	-
Пренос са некретнина	1.456.606
Пренос на некретнине	-
Стање на дан 31. децембар	1.683.108
ИСПРАВКА ВРИЈЕДНОСТИ	
Стање на дан 31. децембра	(76.080)
Амортизација (Напомена 22)	(28.644)
Пренос са некретнина	(510.955)
Пренос на некретнине	-
Стање на дан 31. децембар	(615.679)
НЕОТПИСАНА ВРИЈЕДНОСТ:	
- 31. децембра 2022. године	150.422
-31. децембар 2023. године	1.067.429

На датум биланса стања не постоје ограничења која се односе на могућност продаје инвестиционих некретнина, нити на остваривање прихода од закупа и прилива новца од отуђења.

7. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31.12.2023.	31.12.2022.
Финансијски пласмани по амортизованом трошку	14.143.669	13.066.357
Минус: Исправка вриједности	-	-
	14.143.669	13.066.357

Стање дугорочно орочених средстава дијела посебне резерве и других депозита код шест банака у Републици Српској у износу од 14.143.669 КМ.

Уговори за орочавање средстава са банкама закључени су на основу одлука Управног одбора Агенције.

Средства су депонована на период од 36 мјесеци уз каматну стопу која се креће у распону од 1,25% до 3,00% на годишњем нивоу.

8. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА И ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Потраживања од купаца	1.856	1.856
	<u>1.856</u>	<u>1.856</u>
Потраживања за камату на депозите	4.913	6.120
Потраживања од запослених	254	148
Потраживања од државних органа и организација (Фонд здравственог осигурања и ЈФ за дјечију заштиту)	12.511	-
Потраживања по основу преплаћених пореза и доприноса	-	-
Потраживања по основу накнада штета	-	-
Остала краткорочна потраживања	239.241	60.496
Минус: Исправка вриједности	(7.000)	(43.444)
	<u>249.919</u>	<u>23.320</u>
	<u>251.775</u>	<u>25.176</u>

Остала краткорочна потраживања највећим дијелом чини ненаплаћено потраживање по основу надзора банака за IV квартал. Наведено потраживање наплаћено је у јануару 2024. године.

9. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Остали краткорочни финансијски пласмани	-	1.077.312
Минус: Исправка вриједности	-	-
	<u>-</u>	<u>1.077.312</u>

Након истека периода орочења краткорочног депозита у јануару 2023.године у износу од 1.077.312 КМ, средства су орочена на период од 36 мјесеци (дугорочни финансијски пласмани).

10. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Хартије од вриједности – готовински еквиваленти	-	-
Трансакциони рачуни	3.134.965	13.036.111
Издвојена новчана средства и акредитиви	0	1.000
Благајна	1.139	1.450
Девизни рачуни	243.715	231.604
Девизна благајна	1.848	1.848
	<u>3.381.667</u>	<u>13.272.013</u>

На рачунима и благајни Агенције у периоду од 01.01. до 31.12.2023. године, по основу пословних активности, активности инвестирања и активности финансирања, прилив готовине износи 14.348.451 КМ, док одлив готовине износи 24.238.916 КМ, из чега произилази негативан нето новчани ток од 9.890.465 КМ.

	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	
А I	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	8.046.663
	Приливи од купаца и примљени аванси у земљи	32.491
	Приливи од дотација, рефундација и друго	130.348
	Приливи од накнада за надзор рада банака, МКО и лизинг друш. и остали приливи	7.869.550
	Остали приливи	14.274
Б I	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	6.301.787
	Наплата камата од банака на орочене депозите	301.377
	Прилив по основу краткорочних финансијских пласмана	1.077.312
	Прилив по основу дугорочних финансијских пласмана	4.923.099
В I	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	0
529	Приливи по основу отплате кредита	0
I	УКУПНИ ПРИЛИВИ	14.348.451
	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	
А II	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	18.021.130
	Одливи за плаћене обавезе добављачима за канц.мат, ел.ен, гориво, услуге, осигурање, провизије, аванси и друго	635.540
	Одливи за исплаћене бруто плате и накнаде плата и друга лична примања	6.327.496
	Одливи по основу пореза на добит	2.188
	Остали одливи, порези и доприноси	81.321
	Одливи од исплата по специфичним пословима-Нова банка откуп акција Сбер банке	10.974.585
Б II	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	6.217.786
523	Одливи за набавку грађевинских објеката, опреме и инвентара	217.374
521	Одливи по основу краткорочних финансијских пласмана	0
524	Одливи по основу дугорочних финансијских пласмана	6.000.412
В II	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	0
II	УКУПНИ ОДЛИВИ	24.238.916
	НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (I - II)	0
	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (II - I)	9.890.465
	ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ПЕРИОДА	13.272.013
	ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	173
	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	54
	ГОТОВИНА НА КРАЈУ ПЕРИОДА	3.381.667

11. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Унапријед плаћени трошкови	48.152	42.261
Остала активна временска разграничења	131.103	118.337
	<u>179.255</u>	<u>160.598</u>

Остала активна временска разграничења односе се на обрачунате приходе од камата по ороченим средствима код пословних банака.

12. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА И ПАСИВА

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Остала ванбилансна евиденција	<u>153.790</u>	<u>153.790</u>
	<u>153.790</u>	<u>153.790</u>

У ванбилансној евиденцији евидентиран је један неоткупљен стан који користи бивши радник Агенције на основу Одлуке о додјели кадровског стана на трајно кориштење број 01-177/98 од 05.02.1998. године, а који подлијеже праву на откуп по Закону о приватизацији државних станова, с тим да до дана билансирања није извршен откуп.

13. КАПИТАЛ

	<u>Основни капитал</u>	<u>Резерве</u>	<u>Нераспоређени вишак прихода над расходима</u>	<u>Укупно</u>
Стање на дан				
31. децембра 2022. године	<u>18.084.567</u>	<u>12.515.770</u>	<u>640.006</u>	<u>31.240.343</u>
Нето вишак прихода над расходима за годину	-	-	871.867	871.867
Расподјела вишка прихода над расходима претходне године	-	640.006	-640.006	-
Повећање или смањење основног капитала	-	-	-	-
Стање на дан				
31. децембар 2023. године	<u>18.084.567</u>	<u>13.155.776</u>	<u>871.867</u>	<u>32.112.210</u>

Остали основни капитал, у износу од 18.084.567 КМ, је почетни капитал за успостављање и почетак рада Агенције од 01.07.1998. године и дио посебних резерви.

Укупан капитал Агенције на дан 31.12.2023. године, у односу на почетак године, увећан је за вишак прихода над расходима остварен у периоду 01.01. до 31.12.2023. године, у износу од 871.867 КМ.

14. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	<u>Накнаде и друге бенефиције запослених</u>	<u>Разграничени приходи</u>	<u>Укупно</u>
Стање на дан			
31. децембра 2022.	<u>392.040</u>	<u>128.910</u>	<u>520.950</u>
Додатна резервисања	71.285	-	71.285
Ефекат дисконтовања	-	-	-
Искоришћено у току године	(88.173)	(33.515)	(121.688)
Пренос са краткорочних резервисања	-	-	-
Стање на дан			
31. децембар 2023.	<u>375.152</u>	<u>95.395</u>	<u>470.547</u>

Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених обухватају резервисања за отпремнине и јубиларне награде које се одмјеравају по садашњој вриједности очекиваних будућих одлива примјеном дисконтне стопе која одражава камату на висококвалитетне хартије од вриједности које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене. На основу криве приноса дужничких хартија од вриједности Републике Српске, за рочност доспијећа обавеза за отпремнине и јубиларне награде запослених, принос у тренутку израде овог обрачуна износи 5,9% и исти је кориштен као дисконтна каматна стопа приликом израчунавања садашњих вриједности будућих исплата за отпремнине и јубиларне награде запосленим радницима Агенције. Просјечна стопа раста укупних нето плата у Републици Српској, у периоду од 2013. до 2022.године износила је 3,94% и иста је кориштена приликом пројекције будућег раста плата запослених у Агенцији.

Разграничени приходи се односе на дугорочни дио донације USAID-а по Уговору 01-1243/20 од 218.284 КМ, умањен за обрачунату амортизацију која према MPC 20 представља приход Агенције.

15. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ И ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Примљени аванси, депозити и кауције	-	-
Добављачи у земљи	108.070	44.376
Добављачи у иностранству	-	-
Остале обавезе из пословања	-	-
	<u>108.070</u>	<u>44.376</u>

16. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Обавезе из специфичних послова	0	10.976.948
Обавезе по основу зарада и накнада зарада	424.816	415.690
Остале обавезе	13.727	13.155
	<u>438.543</u>	<u>11.405.793</u>

На дан 31.12.2022. године, у оквиру обавеза по специфичним пословима, евидентирана је обавеза по основу продаје акција емитента „Sberbank“ а.д., коју је уплатила „Нова банка“ а.д. у корист рачуна Агенције код Централне банке БиХ у укупном износу од 11.000.000 КМ.

Укупно уплаћени износ умањен је за накнаду за вођење рачуна код Централне банке БиХ у периоду од дана уплате средстава до дана исплате средстава (21.04.2023. године) и на дан исплате износио је 10.971.322,09 КМ.

Поступак продаје акција окончан је у току априла 2023. године и извршен је пренос средстава са рачуна Агенције код Централне банке БиХ на рачун „Sber Vermögensverwaltungs“ AG in Abwicklung као власника акција „Sberbank“ а.д. Бања Лука.

17. ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке	4.276	7.642
Обавезе за порез из резултата	186	186
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	8.456	8.362
	12.918	16.190
Одложени приходи и примљене донације	33.515	33.515
Краткорочна резервисања	30.725	30.725
Остала краткорочна разграничења	0	0
	64.240	64.240
	77.158	80.430

Пасивна временска разграничења односе се на краткорочни дио разграничене донације USAID-а по Уговору 01-1243/20 од 218.284 KM (33.515 KM) и резервисања за судске спорове (30.725 KM).

Приказани износи обухватају резервисања за одређене судске спорове покренуте против Агенције. Резервисања за судске спорове формирају се у износу који одговара најбољој процјени руководства Агенције у погледу издатака који ће настати да се такве обавезе измире. По мишљењу руководства, након одговарајућих правних консултација, исход тих судских спорова неће довести до значајнијих губитака преко износа за које је извршено резервисање на дан 31. децембар 2023. године.

18. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Приходи од обављања дјелатности	8.079.766	7.336.818
Приходи од дотација, субвенција и слично	135.783	92.746
Приходи од донација	33.515	33.515
Остали пословни приходи	22.272	22.272
Укупно	8.271.336	7.485.351

Пословни приходи су остварени по основу обрачунатих накнада банкама, МКО и ДЛ, које Агенција наплаћује у складу са одлукама: Одлука о јединственој тарифи по којој се наплаћују накнаде од банака за обављање послова Агенције за банкарство Републике Српске⁴⁹, Одлука о јединственој тарифи накнада за микрокредитне организације⁵⁰ и Одлука о висини накнаде која се плаћа у поступку пред Агенцијом за банкарство Републике Српске⁵¹, а који представљају основни извор финансирања рада Агенције и учествују са 94% у укупним приходима Агенције, дотације породилског одсуства, боловања преко 30 дана, дио донације USAID - Финра ИТ за обрачунати износ амортизације за донирана улагања од 218.284 KM, у складу са MPC 20 и осталих пословних прихода-закуп дијела пословног простора у улици Васе Пелагића 11а од стране АОД БиХ.

⁴⁹ „Службени гласник Републике Српске“ број 73/21

⁵⁰ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 98/18 и 09/23

⁵¹ „Службени гласник Републике Српске“ број 06/08

19. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	31.12.2023.	31.12.2022.
Трошкови осталог материјала (режијског)	34.989	45.517
Трошкови горива и енергије	105.818	104.521
Укупно	140.807	150.038

20. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	31.12.2023.	31.12.2022.
Трошкови бруто зарада и накнада зарада	5.120.514	4.722.400
Трошкови отпремнина, награда и помоћи	111.381	73.070
Трошкови запослених на службеном путу	51.299	37.066
Остали лични расходи и накнаде	993.991	856.512
Укупно	6.277.185	5.689.048
Број запослених на крају периода	83	82

21. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	31.12.2023.	31.12.2022.
Трошкови транспортних услуга	66.990	55.653
Трошкови услуга одржавања	28.750	22.493
Трошкови осталих услуга	28.368	24.320
Укупно	124.108	102.466

22. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	31.12.2023.	31.12.2022.
Трошкови амортизације нематеријалних улагања (Напомена 4)	58.223	54.351
Трошкови амортизације некретнина, постројења и опреме (Напомена 5)	635.339	631.349
Трошкови амортизације инвестиционих некретнина (Напомена 6)	28.644	6.795
Трошкови резервисања (Напомене 14 и 17)	71.285	133.452
Укупно	793.491	825.947

23. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	31.12.2023.	31.12.2022.
Трошкови непроизводних услуга	194.939	144.188
Трошкови репрезентације	50.132	43.634
Трошкови премија осигурања	16.430	13.889
Трошкови платног промета	4.761	7.634
Трошкови чланарина	6.315	4.617
Трошкови пореза	54.757	38.208
Трошкови доприноса	14.064	12.194
Остали нематеријални трошкови	49.078	36.466
Укупно	390.476	300.830

Трошкови непроизводних услуга у 2023. години повећани су у односу на исти период претходне године на ставкама трошкова семинара, здравствених услуга, информатичких услуга и осталих услуга. Трошкови пореза повећани су због повећања стопе пореза на непокретности.

24. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Приходи од камата	315.299	218.455
Позитивне курсне разлике и позитивни ефекти валутне клаузуле	174	115
Остали финансијски приходи	-	-
Укупно	<u>315.473</u>	<u>218.570</u>

25. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Негативне курсне разлике и позитивни ефекти валутне клаузуле	55	295
Укупно	<u>55</u>	<u>295</u>

26. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Добици од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	10.218	-
Наплаћена отписана потраживања	1.330	1.641
Остали непоменути приходи	962	3.068
Укупно	<u>12.510</u>	<u>4.709</u>

27. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Расходи по основу отписа потраживања	1.330	-
Укупно	<u>1.330</u>	<u>-</u>

28. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични девизни курсеви ЦБ БиХ, коришћени за прерачун девизних позиција на дан 31. децембра 2023. и 31. децембра 2022. године у функционалну валуту (БАН), за поједине стране валуте су:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
	<u>БАН</u>	<u>БАН</u>
EUR	1,955830	1,955830
USD	1,769982	1,833705
CHF	2,112127	1,986219
100 РСД	1,669171	1,667056

МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Tel: +387 51 225 011
Fax: +387 51 225 012
www.bdo.ba

Ive Andrića 15
78000 Banja Luka
Republika Srpska, BiH

Управном одбору Агенције за банкарство Републике Српске

Мишљење

Извршили смо ревизију приложених финансијских извјештаја Агенције за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: „Агенција“), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2023. године и биланс успјеха, извјештај о осталим добицима и губицима у периоду, извјештај о промјенама у капиталу и биланс токова готовине за годину која се завршава на тај дан, као и напомене уз финансијске извјештаје, укључујући и преглед значајних рачуноводствених политика.

По нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијску позицију Агенције на дан 31. децембра 2023. године, као и резултате њеног пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

Основа за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Међународним стандардима ревизије („МСР“) и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске. Наше одговорности у складу са тим стандардима детаљније су описане у одјелку нашег извјештаја *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*. Ми смо независни у односу на Агенцију у складу са *Кодексом етике за професионалне рачуновође* Одбора за међународне етичке стандарде за рачуновође (IESBA Кодекс), *заједно са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја у Републици Српској* и испунили смо и друге наше етичке одговорности у складу са овим захтјевима и IESBA Кодексом. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују основу за изражавање нашег мишљења.

Одговорности руководства и лица овлашћених за управљање за финансијске извјештаје

Руководство Агенције је одговорно за састављање и истинито приказивање финансијских извјештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске, као и за оне интерне контроле које руководство одреди као неопходне у припреми финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извјештаја, руководство је одговорно за процјену способности Агенције да настави пословање по начелу сталности, објелодањујући, када је то примјенљиво, питања која се односе на наставак пословања и коришћење рачуноводствене основе сталности пословања.

Лица овлашћена за управљање одговорна су за надзор над процесом финансијског извјештавања Агенције.

(наставља се)

Управном одбору Агенције за банкарство Републике Српске (Наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји у цјелини не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке, и да издамо извјештај ревизора који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање је висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија извршена у складу са МСР увијек открити материјално значајан погрешан исказ када он постоји. Погрешни искази могу настати услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним уколико се може у разумној мјери очекивати да они, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника које се доносе на основу ових финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу са МСР, ми користимо професионално просуђивање и задржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процјењујемо ризике од материјално значајног погрешног исказа у финансијским извјештајима, насталог услед криминалне радње или грешке, осмишљавамо и извршавамо ревизорске процедуре које одговарају тим ризицима и прибављамо ревизијске доказе који су довољни и одговарајући да обезбиједо основу за наше мишљење. Ризик од неоткривања материјално значајног погрешног исказа насталог услед криминалне радње је већи од ризика од материјално значајног погрешног исказа насталог услед грешке, пошто криминална радња може подразумевати тајне споразуме, фалсификовање, намјерне пропусте, лажне исказе или заобилажење интерне контроле.
- Сагледавамо интерне контроле које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о дјелотворности интерних контрола Агенције.
- Оцјењујемо адекватност примјењених рачуноводствених политика и оправданост рачуноводствених процјена и са њима повезаних објелодањивања извршених од стране руководства.
- Доносимо закључак о адекватности примјене начела сталности пословања од стране руководства и, да ли, на основу прибављених ревизијских доказа, постоји материјално значајна неизвјесност у вези са догађајима или околностима који могу изазвати значајну сумњу у погледу способности Агенције да настави пословање по начелу сталности. Уколико закључимо да постоји материјално значајна неизвјесност, ми смо у обавези да скренемо пажњу у нашем извјештају ревизора на одговарајућа објелодањивања наведена у финансијским извјештајима, или да модификујемо наше мишљење, уколико су таква објелодањивања неадекватна. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прибављеним до датума нашег извјештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу прозороковати да Агенција престане да послује у складу са начелом сталности.
- Дајемо оцјену опште презентације, структуре и садржаја финансијских извјештаја, укључујући и објелодањивања, као и да ли финансијски извјештаји приказују поткрепљујуће трансакције и догађаје на начин којим се постиже истинита и објективна презентација.

(наставља се)

Управном одбору Агенције за банкарство Републике Српске (Наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Ми комуницирамо са лицима овлашћеним за управљање у вези са, између осталог, планираним обимом и временом ревизије и значајним налазима ревизије, укључујући и значајне недостатке у интерним контролама које идентификујемо током наше ревизије.

Мирко Илић
Овлашћени ревизор и
Лице овлашћено за заступање

Друштво за консалтинг и ревизију БДО д.о.о.
Иве Андрића 15, Бања Лука

01. април 2024. године